Ватанни севмак иймондандур!

ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ

Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг газетаси

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган

1994 йил 17 ноябрь, пайшанба №170 (21.744) Сотувда эркин нархда.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН МЕТАЛЛУРГИЯ ЗАВОДИ ВА ҚУРИЛИШ-МОНТАЖ ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ АЛОҲИДА ЎРНАК КЎРСАТГАН ХОДИМЛАРИДАН БИР ГУРУҲИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Республика металлургия саноатини ривожлантиришда, зўлдир прокат станини қуриб, ўз вақтида ишга туширишда юқори меҳнат самарадорлигига эришгани, топширилган ишга ижодий ёндашиб, фидокорона хизмат қилаётгани ҳамда жамоат ҳаётида фаол иштирок этаётгани учун қуйидагилар мукофотлансин:

"ШУҲРАТ" МЕДАЛИ

Дранников Анатолий Васильевич — Ўзбекистон металлургия заводининг навли металлни ёйиш цехи бошлиғи;

Кишкань Любовь Ивановна — Ўзбекистон металлургия заводининг капитал қурилиш бўйича директор ўринбосари;

Рустамов Қодир Ҳусанович — Ўзбекистон металлургия заводи навли металлни ёйиш цехининг бошқарув пости оператори.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ

Алимов Ўктамбой Очилович — Ўзбекистон металлургия заводи капитал қурилиш бошқармаси бюросининг муҳандиси;

Гвоздянский Владимир Петрович — "Прокатмонтаж" масъулияти чекланган жамият технологик ускуна ва конструкциялар монтажчиси;

Герасимов Александр Николаевич — "Ўзэлектромонтаж" бирлашмаси ишга тушириш-созлаш бошқармасининг етакчи муҳандис-созловчиси;

Иванова Эльмира Сейтхалиловна — Ўзбекистон металлургия заводи капитал қурилиш бошқармаси бюросининг бошлиғи;

Эрматов Раимжон Ҳамдамович — "Ўзэлектрмонтаж" трестининг Чирчиқ монтаж бошқармаси электр монтажчиси;

Ли Аркадий Илларионович — Ўзбекистон металлургия заводи навли металлни ёйиш цехи электр техниги;

Примак Алексей Иванович — "Энергия" давлат кичик корхонаси участка бошлиғи;

Хван Владимир Семенович — Ўзбекистон металлургия заводи энергия таъминоти бош энергетигининг ўринбосари.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1994 йил 16 ноябрь.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

Э. Н. ХЎЖАЕВНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ЭРОН ИСЛОМ РЕСПУБЛИКАСИДАГИ ФАВҚУЛОДДА ВА МУХТОР ЭЛЧИСИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Эркин Норматович Хўжаев Ўзбекистон Республикасининг Эрон Ислом Республикасидаги Фавқулодда ва мухтор элчиси этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1994 йил 16 ноябрь.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

Э. Н. ХЎЖАЕВГА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАВҚУЛОДДА ВА МУХТОР ЭЛЧИСИ ДИПЛОМАТИК МАРТАБАСИНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Эркин Норматович Хўжаевга Ўзбекистон Республикасининг Фавқулодда ва мухтор элчиси дипломатик мартабаси берилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1994 йил 16 ноябрь.

Миннатдорлик мактуби

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Муҳтарам Президент жаноблари, қадрли қардошим!

Етмиш ёшга тўлганим муносабати билан лутф этиб йўллаган мактубингизни олиб, жуда мамнун бўлдим.

Мактубингизда мен ҳақимда билдирилган фикр ва туйғулардан таъсирланганимни алоҳида таъкидлашни истардим. Давлатларимиз ўртасидаги муносабатлар ва ҳамкорлик кейинги йилларда бошқа давлатларга ўрнак бўладиган даражада ривожланди. Қисқа муддатда биз етиб келган бугунги марра илдизлари қардош халқларимизнинг мустаҳкам иродасидан куч олган муносабатларимизнинг ва ҳамкорлигимизнинг кенгайиш имкониятлари қай даражада буюк эканини кўрсатмоқда.

Халқларимиз ўртасидаги қардошлик, турк ва ўзбек давлатлари ўртасидаги ҳамкорлик тоабад равнақ топиб давом этажак.

Сиз зоти олийларининг зукко раҳбарлигингизда Ўзбекистон қисқа вақтда барча соҳаларда катта ютуқларга эришганини, ўртамиздаги муносабатларнинг ривожланиши учун қандай муҳим ўрин тутганини биламиз ва буни қўллаб-қувватлаймиз. Давлатларимизнинг олий манфаатларига ва Туркия-Ўзбекистон муносабатларининг ривожланишига қўшган ҳиссангиз ва хизматингиз унутилмайди.

Июнь ойида Анқарада ва кейинги олий даражадаги Истанбул учрашувида олиб борган музокараларингиз нафақат давлатларимиз, балки минтақамиз учун ҳам ғоят фойдалидир. Бу муносабатларимизни давом эттиришга катта аҳамият бермоқдамиз. Шуни эътиборга олиб, Ўзбекистонни зиёрат этиш ҳақидаги таклифингизга яқин орада ташрифим билан жавоб беришимни маълум қилишни истардим.

Туғилган куним муносабати билан йўлланган табриклар учун яна бир бор миннатдорлигимни билдириб, Сиз зоти олийларига саломатлик, бахт, муваффақиятлар ва энг самимий тилакларимни изҳор этаман.

Сулаймон ДЕМИРЭЛ,
Туркия Жумҳурияти Президенти.

ШУ КУННИНГ НАФАСИ

ЯНГИЛИКЛАР, ВОҚЕАЛАР, ХАБАРЛАР

• Тадбиркорлик

ҲОСИЛДОРЛИК ОМИЛИ

•ЖИЗЗАХ (мухбиримиздан). Икки йил аввал Пахтакор туманидаги "Навбаҳор" ижара ширкатлар уюшмасида Калифорния қизил чувалчангларини кўпайтириш бошланган эди.

Кичик корхона ташкил этилиб, 100 минг дона чувалчанг келтирилганди. Ҳозир бу чувалчанглар 8 миллион донага етди. Хўжаликда 100 тонна биологик мусаффо тупроқ ҳосилдорлигини ошириш учун зарур гумус тайёрланди. Олинган маҳсулот текширилганда жаҳон тамойили талабларига мос келгани аниқланди. Деҳқонлар жорий йилда биринчи марта биогумусдан фойдаланиб қишлоқ хўжалик экинлари етиштирдилар. Жумладан, Шавкат Эшматов бошлиқ бригада жамоаси пахта ҳосилдорлигини гектаридан 36 центнерга етказди. Ҳозир бундай ҳосилдорлик омили нафақат пахта, балки бошқа экин-тикинларга ҳам қўл келмоқда. Келгуси йили хўжаликда 200 гектар ерни биогумус корхонасида тайёрланган чириндилар билан озиқлантириш мўлжалланмоқда.

Пардабой ТОЖИБОЕВ.

• Ишлаб чиқариш

БУЛУНҒУРЛИКЛАР ИБРАТИ

•САМАРҚАНД (мухбиримиздан). Булунғурда қурилиш ва ободончилик ишлари авж олмоқда.

Қишлоқ ва маҳаллаларда маданий-маиший масканлар, ишлаб чиқариш корхоналари, савдо шохобчалари бунёд этилмоқда. Яқинда "Чўянтепа" ижара хўжалигида 14 та шохобчани ўз ичига олган савдо, маиший хизмат кўрсатиш мажмуи қуриб битказилди. Бу бино хўжалик аъзоларининг ҳашари билан тиклангани диққатга сазовор. Шунингдек, бу хўжаликда янги ҳаммом ҳам фойдаланишга топширилди. Навоий номли хўжаликда эса "Шарбат" кичик корхонаси ишга туширилди. Бу ерда помидор томати, шарбатлар ва вино тайёрланмоқда. Бундан ташқари корхонада картошкани голландча усулда қовуриш ҳам йўлга қўйилган.

Фармон ТОШЕВ.

• Илмий изланиш

ФОЙДАЛИ КАШФИЁТ

•ФАРҒОНА (мухбиримиздан). "Азот" ишлаб чиқариш бирлашмаси янги препарат — ацитомизол ишлаб чиқаришни йўлга қўйди.

Ацитомизолдан чорвачилик ва қишлоқ хўжалигида қўлланилади. Унинг ёрдамида чорва ҳайвонлари танасидан турли зарарли микробларни қувиб чиқариш мумкин. Экин ва боғлар ривожига яхши таъсир қилади. Аммо ҳозиргача бу доривор ўрнини босадиган препарат Германиядан валюта эвазига келтириларди. Фарғона Давлат политехника институти олими Н. Холматов маҳаллий хом ашё — карбамитдан арзон ацитомизол ишлаб чиқаришни кашф этди. Янги дори чорва маҳсулдорлигини ошириш, экинлар ривожини тезлаштиришга хизмат қилади.

Алишер ИБОДИНОВ.

• Кичик корхоналар

ТУЯ ЖУНИДАН БЕЛБОҒ

•ҚАШҚАДАРЁ (мухбиримиздан). Вилоят марказидаги "Ишонч" хусусий фирмаси Ўзбекистон — Покистон ҳамкорлигидаги "Ҳамкор-фабрикис" қўшма корхонаси билан бирга туя жунидан хосиятли белбоғлар, нимчалар тайёрлашни йўлга қўйди.

Жундан йигирилган калаваларни вилоят марказидаги "Олтин ип" давлат кичик корхонаси етказиб бермоқда. Ҳозир ҳар учала номда тайёрланаётган маҳсулотлар ойига 2-2,5 минг донани ташкил этяпти.

Илҳом КАРОМОВ.

ЯНГИ ПАРЛАМЕНТ САЙЛОВИГА ТАЙЁРГАРЛИК

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИГА САЙЛОВ ЎТКАЗУВЧИ ОКРУГ САЙЛОВ КОМИССИЯЛАРИ РАИСЛАРИНИНГ УЧ КУНЛИК СЕМИНАР-КЕНГАШИ ЎЗ ИШИНИ ТУГАТДИ

Суратларда: семинар-кенгашдан лавҳалар.

А. ТЎРАЕВ олган суратлар.

Илгари хабар қилганимиздек, Тошкент шаҳрида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов ўтказувчи округ сайлов комиссиялари раисларининг семинар-кенгаши ўтаётир. Семинарда республикамизда амалга оширилган сайлов тизимиислоҳоти муносабати билан қабул қилинган қонунлар, хусусан, "Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида"ги Қонунни амалда қўллаш ва сайловларни демократик талаблар асосида ўтказиш ҳақида кенг фикр алмашилмоқда.

Семинарнинг 15 ноябрдаги йиғилиши БМТнинг Ўзбекистон Республикасидаги вакили жаноб Холид Маликнинг маърузаси билан бошланди. Нотиқ мамлакатимизда ўтказилаётган ислоҳотларни ижобий баҳолаб, семинар-кенгаш каби тадбирлар ошкора фикр алмашиш, мамлакатимизда содир бўлаётган ўзгаришлар тўғрисидаги ҳаққоний ахборотни жаҳон ҳамжамиятига етказиш имконини беришини таъкидлаб ўтди. Муҳим сиёсий кампания мустақил Ўзбекистон янги парламентига сайлов олдидан ана шундай амалий тадбирнинг уюштирилганлиги кўпгина саволлар ва тушунмовчиликлар ўз ечимини топишига кўмаклашишини қайд этди ва сайловларни ўтказишда муваффақият тилади.

Шундан сўнг сўзга чиққан Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгашининг биринчи котиби А. Жалолов ва "Ватан тараққиёти" партиясининг раиси А. Йўлдошев семинар-кенгаш қатнашчиларига Олий Мажлис депутатлигига номзодлар кўрсатиш якунлари ҳақида, ўз сайловолди дастурларининг асосий қоидалари тўғрисида ахборот бердилар, Ўзбекистоннинг янги парламенти сайлови натижалари учун сиёсий партияларнинг масъулияти ошганлигини қайд этдилар.

Қорақалпоғистон Республикаси Олий Кенгаши Раисининг ўринбосари вазифасини бажарувчи Г. Аннақличева ўз нутқида Олий Мажлисга сайловга тайёргарлик Қорақалпоғистонда қандай бораётганлиги хусусида муфассал гапириб берди. Семинар қатнашчилари олдида сўзга чиққан республика "Маҳалла" хайрия жамғармаси бошқарувининг раиси Ш. Темиров фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органларининг сайлов кампаниясидаги иштироки масалаларига эътиборни қаратди.

Семинар-кенгашда АҚШнинг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси жаноб Генри Лии Кларк, Туркия Республикаси элчиси жаноб Эрдуғон Айтун, Германия Федератив Республикаси элчиси доктор Карл Хайнц Куна, Япония элчиси жаноб Укэру Магосаки, Франция элчиси жаноб Жан Поль Везиан, Буюк Британия элчиси жаноб Пол Бери, Конрад Аденауэр фондининг халқаро кузатувчиси жаноб Седат Акай, Украина элчиси жаноб В. Сметанин сўзга чиқдилар.

Сўзга чиққан чет эллик вакиллар семинар-кенгаш қатнашчиларига ўз мамлакатларидаги сайлов тизимининг асослари тўғрисида гапириб бердилар, мустақил Ўзбекистонда биринчи бор кўппартиялилик асосидаги депутатлар сайловига тайёргарлик қандай бораётганига ўз мамлакатлари жамоатчилигида қизиқиш катта эканини таъкидладилар. Ўзбекистоннинг сайловга оид қонунларида демократик нормалар мустаҳкамлаб қўйилганини уқтириб ўтдилар.

Хусусан, АҚШ элчиси Генри Лии Кларк қонун ишлаб чиқиш жараёнида ўзаро ҳамкорликни таъкидлар экан, Ўзбекистоннинг сайловга оид янги қонун лойиҳалари устида иш олиб борилаётган пайтда АҚШ экспертлари билдирган қатор таклифлар ҳисобга олинганидан мамнун эканлигини билдирди. Туркия элчиси жаноб Эрдуғон Айтун сайлов тўғрисидаги қонунларимизга баҳо берар экан, депутат бўлиш ҳуқуқини берувчи талаб ва қоидалар ҳам халқаро демократик меъёрларга мос келишини, жумладан, Туркия қонунларида ҳам худди шундай меъёрлар мавжудлигини таъкидлади.

Куннинг иккинчи ярмида семинар-кенгаш қатнашчилари учта секцияга бўлиниб, Тошкент шаҳрининг округ сайлов комиссиялари иш тажрибаси билан танишдилар. Давра суҳбати ўтказилди, сайлов ҳужжатларини расмийлаштириш тартиби билан танишилди, савол-жавоблар бўлди.

Секцияларнинг ишида Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раиси вазифасини бажарувчи Э. Халилов, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов ўтказувчи Марказий сайлов комиссиясининг раиси Қ. Аҳмедов иштирок этдилар.

***

Кеча, 16 ноябрда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов ўтказувчи округ сайлов комиссиялари раисларининг уч кунлик ишчи семинар-кенгаши ниҳоясига етди.

Семинар-кенгаш ишининг охирги куни Ўзбекистон республикаси оммавий ахборот воситалари раҳбарларининг чиқишлари билан бошланди. Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси раисининг ўринбосари З. Ҳакимов, Давлат матбуот қўмитасининг раиси Р. Шоғуломов, "Халқ сўзи" ва "Народное слово" газеталарининг бош муҳаррири А. Жўрабоев семинар қатнашчиларига сайлов кампаниясининг боришини ёритиш юзасидан амалга оширилаётган ишлар тўғрисида, сайлов ҳужжатларини ўз вақтида нашр этиш ҳақида, сайловолди ташвиқотини ўтказиш, сайловга оид қонун ҳужжатларининг асосий қоидаларини тушунтиришга доир вазифалар тўғрисида ахборот бердилар.

Депутатликка номзодларга, уларни номзод этиб кўрсатган сиёсий партиялар ҳамда ҳокимликнинг вакиллик органларига сайловолди ташвиқоти ўтказиш учун вақтли матбуотда, телевидение ва радиода тенг имкониятлар яратиб берилишига алоҳида эътибор қилинди. Ташвиқот ишларини олиб боришда ахборотларнинг холис ва ишончли бўлишини, Олий Мажлис депутатлигига номзодларнинг ўзаро бир-бирларига ҳурматда бўлишларини таъминлаш муҳим эканлиги таъкидлаб ўтилди.

Семинар-кенгаш қатнашчилари олдида тажриба алмашиниш тариқасида сўзга чиққан "Маҳалла" хайрия жамғармаси бошқарувининг Самарқанд вилоят бўлими раҳбари А. Мелиев, Андижон вилояти ҳокимининг биринчи ўринбосари М. Юсупов, округ сайлов комиссияларининг раислари: Сирдарё вилоятидан — А. Ҳамидов, Фарғона вилоятидан — Ш. Муҳаммадиев, Тошкент шаҳридан — К. Йўлдошев сайловларга тайёргарлик кўриш бўйича ўз иш тажрибалари, кундаланг бўлаётган муаммолар ва уларни бартараф этиш йўллари тўғрисида гапириб бердилар, қонунларни чуқурроқ ўрганиш, сайлов тўғрисидаги қонун ҳужжатларининг айрим қоидалари ва меъёрларини тўғри шарҳлаб бериш зарурлигини таъкидладилар. Семинар қатнашчиларининг Тошкент шаҳар округ сайлов комиссияларидаги секциялар бўйича иш якунлари тўғрисидаги ахборотлари эшитилди.

Округ ва участка комиссияларининг ишини ташкил этиш, қонунда кўзда тутилган сайлов тадбирларини амалга оширишдаги ваколатлари хусусида, сайловчиларнинг мурожаатларини амалий тарзда кўриб чиқиш, фуқароларнинг сайлов ҳуқуқларини таъмин этиш тўғрисида кенг кўламда фикр алмашинди. Сайловчилар билан изчил иш олиб бориш зарурлигига, сайловчиларнинг рўйхатларини тўғри тузишга, бу муҳим ишга турар жойлардаги, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлардаги ишончли ҳамда яхши тайёргарлик кўрган фаол кишиларни жалб этиш зарурлигига округ сайлов комиссиялари раисларининг алоҳида эътибори қаратилди. Сайловларда илк бор иштирок этаётганларга ғамхўрлик кўрсатиш зарурлиги таъкидлаб ўтилди.

Семинар-кенгаш қатнашчилари Тошкент шаҳрининг Миробод, Чилонзор ва Шайхонтоҳур туманларида бўлиб ўтган секция машғулотлари катта амалий фойда берганлигини қайд этиб ўтдилар. Секция машғулотлари пайтида сайлов комиссиялари ишини ташкил этиш, сайлов ҳужжатларини расмийлаштириш, участка комиссияларининг фаолиятини мувофиқлаштириш, ўзини ўзи бошқариш идоралари билан ўзаро ҳамкорлик қилиш, сайловчиларнинг рўйхатларини тузиш, овоз беришни ўтказиш ва сайлов якунларини чиқаришга тааллуқли кенг қамровли масалалар муҳокама қилинди. Семинар қатнашчиларига сайлов комиссияларининг иши мазмунини ёритиб берувчи стендлар, сайлов ҳужжатларининг намуналари ва яширин овоз бериш хоналари билан танишиш имконияти берилди.

Марказий сайлов комиссиясининг раиси Қ. Аҳмедов семинар-кенгаш қатнашчиларининг саволларига жавоб қайтарди. Худди шундай иш жойларда участка сайлов комиссиялари билан ҳам ўтказилса, деган истак билдирилди.

(ЎзА)

ХАЛҚИМИЗ ИРОДАСИ ҒОЛИБ ЧИҚСИН!

Ўзбекистон ХДП МК биринчи котиби Абдулҳафиз ЖАЛОЛОВнинг Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов ўтказувчи округ комиссиялари раислари семинар-кенгашидаги нутқи

Азиз ўртоқлар!

Ҳурматли семинар-кенгаш иштирокчилари!

Энг аввало, Марказий сайлов комиссиясига мазкур семинарнинг ташкил этилганлиги, мамлакатимиз давлат ҳокимияти вакиллик идораларига сайловларни ўтказишга оид фикр-мулоҳазаларимиз билан ўртоқлашиш имкони берилганлиги ҳамда вилоят, шаҳар, туман сайлов комиссияларига партиямиз маҳаллий ташкилотларига сайловлар билан боғлиқ масалаларда кўрсатаётган амалий ёрдамлари, уларга барча даражадаги депутатликка кўрсатилган номзодларимизни рўйхатга олишдаги холисликлари ва талабчанликлари учун самимий миннатдорчилик изҳор этишга рухсат бергайсизлар.

Ҳаммамизнинг зиммамизга республикамизнинг давлат ҳокимияти вакиллик идораларига илк бор кўппартиялилик асосида ўтказилаётган сайловларни ташкил этиш, ул рда иштирок этишдек юксак шараф ва катта масъулият тушди. Бу тарихий воқеани Ўзбекистонимиз учун улкан сиёсий аҳамиятга эга эканлиги шак-шубҳасиздир. Мазкур сайловлар ўзининг моҳият эътибори билан мустақил давлатимиз ҳаётида янги даврни бошлаб беради, сиёсий ва иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш учун мустаҳкам, пишиқ-пухта пойдевор яратади.

Сайлов мавсумининг бундайин аҳамиятини аҳоли кенг қатламлари орасида ҳам тушуниб етилганлиги қувонарлидир. Ўзбекистон ХДПнинг сайловларда қатнашишини ёқлаб ўз имзоларини чеккан минглаб сайловчилар билан учрашувлар аҳоли асосий қисми учун сайловларга тайёргарликнинг бориши ҳамда сайловлар натижасига уларнинг бефарқ эмаслигини кўрсатди.

Партиямиздан депутатликка номзодлар танлаш ва кўрсатиш жараёни ҳам алоҳида фаоллик билан ўтди. Биз бу йўналишдаги тадбирларимизга жамоатчилик, аҳоли кенг қатламлари эътиборини қаратишга ҳаракат қилдик. Барча даражадаги депутатликка номзодлар танлаш ҳамда кўрсатишга бағишланган партиямиз бошланғич ташкилотлари йиғилишларида, Қорақалпоғистон республика партия ташкилоти конференциясида, вилоят, шаҳар, туман партия кенгашларининг кенгайтирилган пленумларида 400 мингдан кўпроқ ХДП аъзолари ва партиясизларнинг қатнашганлиги бунинг яққол далилидир. Уларда муҳокамага қўйилганларнинг 6 минг нафардан зиёди давлат ҳокимияти маҳаллий кенгашлар депутатлигига номзодликка кўрсатилганлиги диққатга сазовордир. Мазкур номзодлар орасида техник ва ижодий зиёлиларнинг 752 вакили, 1200 дан зиёд ишчи ва деҳқон, 120 тадбиркор, ёшларнинг 308 намояндаси, 400 дан ортиқ партиясизлар, мингга яқин хотин-қизлар ва бошқалар бор.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутатлигига номзодларни танлаш ва кўрсатиш ҳам, ушбу жараённинг таркибий қисми сифатида, ошкоралик, демократия руҳида ўтди. Бу ҳол Ўзбекистон Халқ демократик партиясидан халқимиз орасидаги баобрў кишиларни депутатликка номзод этиб кўрсатиш имконини берди. Партиямизнинг юксак уюшқоқлик ҳамда ишчанлик руҳида шу йилнинг 1 ноябрида ўтган навбатдан ташқари II қурултойи ушбу сиёсий тадбирга жиддий ёндашганлигимизни намойиш этди. У Олий Мажлис депутатлиги учун, қонунда кўзда тутилган 250 сайлов округи бўйича, кўрсатилган барча номзодларимизни бир овоздан тасдиқлади, ХДПнинг сайловолди Сиёсий дастурини қабул қилди.

(Давоми 2-бетда).

ХАЛҚИМИЗ ИРОДАСИ ҒОЛИБ ЧИҚСИН!

Ўзбекистон ХДП МК биринчи котиби Абдулҳафиз ЖАЛОЛОВнинг Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов ўтказувчи округ комиссиялари раислари семинар-кенгашидаги нутқи

(Давоми. Боши 1-бетда).

Партиямиз рўйхати бўйича кўрсатилган номзодлар сифат таркибининг таҳлили ташкилотларимиз томонидан депутатликка халқимизнинг энг яхши вакиллари кўрсатилганлиги, уларнинг ҳаётий тажрибаси, касб-кор малакаси республикада амалга оширилаётган ислоҳотлар йўлини билимдонлик билан давом эттиришларига имкон яратажагидан гувоҳлик бермоқда. Мисол тариқасида бир нечта рақам келтирсам. Ўзбекистон ХДПдан Олий Мажлисга кўрсатилган номзодларнинг қарийб 95 фоизи олий маълумотга эга, 31 нафари ҳуқуқшунос, иқтисодчи, ҳар беш номзоддан бири ҳали 40 ёшга кирмаган, 28 нафарининг илмий унвони ёки даражаси бор.

Халқ демократик партиясидан Олий Мажлис депутатлигига кўрсатилган номзодлар республикамизда истиқомат қилувчи энг йирик миллат, элатларнинг намояндалари эканликлари ҳам эътиборга лойиқдир.

Албатта, биздан кўрсатган номзодларнинг жамиятдаги, сайловчилар орасидаги ҳақиқий обрў-эътибори қанақалигини сайловлар натижалари кўрсатади. Аммо, ҳозирдаёқ шуни айтишимиз мумкинки, улар тимсолида республикамизда жуда катта ақлий салоҳият мавжудлиги кўзга яққол ташланди. Демак, сайловлар натижасида юксак савиядаги парламентга эга бўлишимиз турган гап.

Маълумки, ҳар қандай сиёсий партиянинг сайловдан кўзлайдиган бош мақсади — парламент ҳамда ҳокимият маҳаллий идоралари таркибидан иложи борича кўпроқ депутатлик ўрнини эгаллашдан иборат.

Маълумингизким, сайловларга оид қонунларга биноан депутатликка номзодларни фақат сиёсий партиялар ва Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси, халқ депутатлари вилоятлар ҳамда Тошкент шаҳар Кенгашларигина кўрсатиш ҳуқуқига эгалар. Шундан келиб чиқиб, биз сайловлар куни тайинланиши биланоқ, республикадаги етакчи жамоат ташкилотлари ва ҳаракатлари раҳбариятлари билан сайловолди маслаҳатлашувлари, фикр алмашувини йўлга қўйдик.

Натижада, Ўзбекистон Халқ демократик партияси 10 га яқин республика жамоат ташкилотлари билан сайловолди битими имзолади. Улар орасида Ўзбекистон Касаба уюшмалари Федерацияси, Ёшлар Иттифоқи, фахрийлар ташкилотлари кенгаши, Хотин-қизлар қўмитаси, Ёзувчилар уюшмаси, ногиронлар жамияти Марказий кенгаши, "Маҳалла" ва "ЭКОСАН" жамғармалари ва бошқалар бор. Ушбу жамоат ташкилотлари ўз аъзоларини, уларнинг ҳақ-ҳуқуқларини чекламаган ҳолда, сайловларда ХДП номзодларига овоз беришга даъват этадиган бўлдилар.

Биз, мазкур жамоат ташкилотлари ва уюшмаларининг 29 нафар вакилини Олий Мажлис депутатлигига номзод қилиб кўрсатдик. Шу билан бирга, партиямиз мазкур бирлашмалар аъзоларининг манфаатларини давлат ҳокимиятининг барча даражаларидаги вакиллик идораларида ифода этишни ўз зиммасига олди.

Бундай амалиёт барча соғлом ижтимоий-сиёсий кучларни сайлов мавсумига фаоллик билан жалб этишни таъминлайди, уларни мамлакатимизда ўтказилаётган ислоҳотлар сиёсати атрофида жипслаштириш имконини беради, деб ҳисоблаймиз.

Сайлов мавсуми янги, ҳал қилувчи палласига қадам қўймоқда, яъни ундан кўзланаётган маррага бевосита элтувчи йўлга чиқилмоқда. Сиз билан бизни, дўстлар, олдинда жиддий ишлар кутмоқда. Сайловларнинг натижаси, сайлов тизимини ислоҳ қилишнинг сиёсий ва амалий якуни айни шу ишларнинг ҳаммамиз томонимиздан қандай бажарилишига боғлиқ. Биз бу ўринда, аввламбор, сайловларнинг қонунга қатъий риоя этилган ҳолда ўтишини, соғлом мусобақалашув руҳининг ва сиёсий маданиятимизнинг юқори савияда бўлиши учун барчамиз жиддий ўйлаб кўришимиз зарурлигини назарда тутмоқдамиз.

Очиғини айтганда, биродарлар, ҳаммамиз ҳам чинакамига демократларча ўйлаш ва ҳаракат қилишни, яшаш ва ишлашни энди ўргана бошладик. Янги сиёсий шарт-шароитларга кўникишнинг ўзи бўлмайди.

Бунга диққат эътиборни қаратмоқчи бўлаётганлигимизнинг бир неча сабаблари бор:

Биринчидан, биз сайловларга олийжаноб, жумладан, Ўзбекистоннинг буюк келажагини яқинлаштиришнинг сиёсий шарт-шароитларини яратиш мақсадларини кўзлаб киришмоқдамиз. Ўз-ўзидан аёнки, олийжаноб мақсадлар фақат олийжаноб воситалар билангина қўлга киритилади. **"Нима экսанг — шуни ўрасан"**, — дейди доно халқимиз. Биз, бу ерда, гап Ватанимизни 2000 йилга қандай қиёфада боришини кўп жиҳатдан белгилаб берадиган қонунлар, қарорлар қабул қиладиган, жойларда ислоҳотлар сиёсатининг рўёбга чиқишини таъминлашга даъват этилган мамлакатимиз парламентини, давлат ҳокимияти маҳаллий вакиллик идораларини шакллантираётганлигимиз ҳақида бораётганлигини асло унутмаслигимиз керак.

Иккинчидан, халқимиз мазкур сайловлар натижалари асосида бизни қай даражада ўлкамизда демократик тартибларни ўрнатиш сиёсатига содиқ эканлигимиз ҳақида хулосалар чиқаради. Бизнингча, сайловлар жараёнига барча даражалардаги депутатлик ўринларига номзодлар, ишончли вакиллар, сайлов комиссиялари, округлари, участкалари аъзолари, уларга вакиллар, тарғибот - ташвиқотчилар ва ҳоказолар сифатида жалб этилган ўн минглаб кишилар, уларнинг яқинлари, қариндош-уруғлари ва биродарларида ўтказилган сайловлар тўғрисида қандай тасаввурлар пайдо бўлишлигига ҳеч биримиз бефарқ бўлмасак керак.

Учинчидан, ушбу сайловларга жаҳон афкор оммаси, демократик жамоатчилик катта қизиқиш билан қараётганлиги ҳеч кимга сир эмас. Бугунги анжуманда хорижий меҳмонлар, пойтахтимиздаги чет эл дипломатик ваколатхоналари раҳбарларининг иштирок этаётганлиги фикримизнинг ёрқин далилидир. Шу боис ҳам ўтажак сайловлар халқимизни, мазкур сайловларда иштирок этаётган сиёсий кучларимиз асл демократик қонунларга, қоидаларга, анъаналарга мойил эканликларини ишончли тарзда намойиш этмоғи зарур. Юртимиздаги янги сайловларни демократик тарзда ўтиши асосидагина биз умуммиллий жипсликни ва аҳилликни таъминлай оламиз.

Тўртинчидан, ушбу сайловларда сиёсий партиялар билан бир қаторда давлат ҳокимияти маҳаллий вакиллик идоралари ҳам ўз номзодлари билан иштирок этмоқдалар. Сиёсий партиянинг ҳокимият идоралари билан мусобақалашишини унинг учун жуда ҳам қулай нарса, дейиш қийин, албатта. Бу ерда ортиқча ташвишланиш учун, қандайдир, қонун доирасидан чиқувчи ҳолатлар кузатилмоқда, деяжак эмасмиз. Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг давлат ҳокимияти вакиллик идоралари сайловларида қатнашиш ҳуқуқлари давлатимиз муҳофазасида эканлигини яхши биламиз.

Бунинг устига, сайловолди мавсумининг ўтган босқичида партиямиз аксарият маҳаллий ташкилотлари тегишли ҳокимият идоралари билан ўзаро ҳурмат ҳамда бир-бирини тушуниш доирасида муносабатларда бўлишининг муайян ижобий тажрибасини орттирдилар.

Аммо, шу билан бирга, хусусиятлари, имкониятларининг, айрим жойлардан бизга тушаётган, уларнинг баъзи ходимларининг, ҳали кўпроқ гап-сўз даражасидаги, ҳеч ҳам маъқуллаб бўлмайдиган хатти-ҳаракатлари тўғрисидаги хабарларни ҳисобга олиб, мазкур идоралардаги биродарларимиздан ўта эҳтиёткорлик, ҳушёрлик билан иш кўришларини, сайловлардан кутилаётган олийжаноб мақсадларимизни унутмасликларини илтимос қилардик.

Чунончи, мамлакатимизда ўтадиган сайловларнинг унда иштирок этувчи барча кучларнинг тор манфаатларидан юқори турувчи эзгу мақсади, вазифаси бор. У ҳам бўлса сайловларнинг халқимизнинг осойишталик, тотувликка мойиллигини, унинг жипслиги, эркпарварлиги, иймонли-эътиқодли, ҳалол-пок ва ор-номусли эканлигини жаҳонга кўз-кўз қилишга ҳам даъват этилганлигидир.

Бундан ташқари, қонуннинг устиворлиги ҳақидаги ақидани диёримиздаги ўтиш даврининг 5 та тамойилларидан бири сифатида эътироф этилганлиги, "Фуқаролар сайлов ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунида эса ҳокимиятнинг вакиллик идораларига сайловларда куч ишлатиш, алдаш, қўрқитиш орқали ёки бошқа йўллар билан фуқароларнинг сайлаш ва сайланиш ҳуқуқларидан фойдаланишларига тўсқинлик қилиш, шунингдек, ҳужжатларни сохталаштириш, овозларни нотўғри санаш ёхуд тегишли қонунларни ўзгача тарзда бузиш Ўзбекистон Республикаси қонунларига мувофиқ жавобгарликка тортишга сабаб бўлишлиги қайд этилганлиги бежиз эмас, албатта.

Бу билан биз мана шундай ҳолатлар мавжуд, демоқчи эмасмиз. Касални даволашдан кўра, унинг олдини олган маъқул, деган пурҳикмат иборадан келиб чиқиб, бўлиши эҳтимолдан холи эмаслиги учун ҳам қонунларда кўзда тутилган ҳолатларга барчамизнинг диққат-эътиборимизни қаратмоқчимиз, холос.

Токи, у ёки бу номзодни "нима қилиб бўлса ҳам" депутатликка ўтказамиз, **"биз сиздан кучлимиз"** қабилидаги айрим ножоиз хатти-ҳаракатлар мустақил, ёш давлатимиз, демократия томон дадил одимлаётган жамиятимиз обрўйига заррача ҳам путур етказиб қўймасин. Келинг, ҳаммамиз бир ёқадан бош чиқариб, сайловларда халқимиз иродасининг ғолиб келишини таъминлайлик!

Сайловолди мусобақасини қонунлар, шарқона ахлоқ-одоб доирасида олиб борайлик. Биз ўзимиз томонимиздан буларга тўла риоя қилишни, Марказий сайлов комиссияси вилоят, шаҳар, туман сайлов комиссияларининг қонунда кўзда тутилган барча тавсияларини рисолдагидай бажаришни бўйнимизга оламиз ҳамда бошқа томонларни ҳам шунга чақирамиз.

Ҳурматли семинар қатнашчилари!

Бугун муҳокама қилинаётган масалаларни ҳал этишда барча даражадаги сайлов комиссиялари аъзоларининг ўз ўрни бор. Улар фаолиятининг дастлабки натижалари комиссиялар таркибига халқимиз орасида ҳурмат-эътибор қозонган, уларнинг юксак ишончига сазовор бўлган, қатъиятли ва сабот билан иш олиб борадиган кишилар кирганлигини кўрсатмоқда. Уларнинг халқимизга хос ҳалол-покизалик ва холисликни, талабчанлик ва хайриҳоҳликни намойиш қилишларига, 25 декабрь куни ўтажак сайловларни ташкил этишда мамлакатимиз қонунлари ва халқаро ҳуқуқ меъёрлари талабларига жавоб бера оладиган фаолиятни кўрсата олишларига тўла умид қиламиз, ишонамиз.

Сизларга, барчамизга олдимизда турган мураккаб, масъулиятли ҳамда шарафли вазифаларни муваффақият билан адо этишда омад тилашга рухсат этгайсизлар.

Эътиборингиз учун раҳмат!

ҲАЛ ҚИЛУВЧИ БОСҚИЧ

Шу кунларда республикамизнинг барча вилоятлари, туман ва шаҳарларида республика Олий Мажлиси, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси, халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар кенгашларига сайловларга тайёргарлик кўришнинг биринчи босқичи тугади. Яъни барча даражадаги сайлов комиссиялари тузилди. Тегишли сайлов округлари ва участкалари белгиланди. Энди сайловларга тайёргарлик кўришнинг энг муҳим ва ҳал қилувчи босқичи бошланди. У ҳам бўлса барча сайлов комиссияларини зарур манбалар билан қуроллантириш, сайлов участкаларини жиҳозлаш ва сайлов билан боғлиқ барча ташкилий ишларни амалга ошириш, шунингдек, тарғибот-ташвиқот ишларини кучайтириш, депутатликка номзодларнинг сайловчилар билан бўладиган учрашувларини юқори савияда уюштириш ва бошқалардан иборат.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов ўтказувчи округ сайлов комиссиялари раисларининг куни-кеча ўз ишини тугаллаган ишчи семинар-кенгаши сайловгача олиб бориладиган ишлар ҳақида яққол тасаввур берди.

Семинар-кенгаш қатнашчилари билан мулоқот

Шукур ТЕМИРОВдан танаффус чоғида унинг семинар-кенгаш иши ҳақидаги илк таассуротларини сўрадик.

— Кўппартиявийликка асосланган бўлажак сайловларнинг уюшқоқлик билан юқори савияда ўтиши фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш идоралари, хусусан, маҳаллаларимиз зиммасига ҳам катта маъсулият юклайди. Сайлов комиссиялари таркибида 750 дан ортиқ маҳаллалар оқсоқоллари ва фаолларининг фаолият кўрсатиши уларга билдирилган катта ишончдир. Юртбошимиз маҳаллалар фаолиятига катта эътибор билан қарамоқда. Дарвоқе, фуқаролар йиғини ва уларнинг намояндалари мамлакатимизнинг сиёсий, иқтисодий, ижтимоий ва маънавий ҳаётида муҳим ўрин тутишлари мумкинлигини бугун ҳаётнинг ўзи кўрсатиб турибди. Республика Олий Мажлиси депутатлигига фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш идораларидан 10 нафар, маҳаллий кенгашлар депутатлигига бир мингдан ортиқ номзоднинг кўрсатилганлиги ҳам бунинг далили. Сайловлар кунига 40 кунча қолди, холос. Бу жуда қисқа муддат. Агар ҳали вақт бор, деб бепарво қаралса, бу сиёсий ишга ўта жиддий ва маъсулият билан киришилмаса, шошмашошарлик оқибатида айрим салбий ҳолатлар туғилиб қолиши мумкин. Шу маънода республика Олий Мажлисига сайлов ўтказувчи округ сайлов комиссиялари раисларининг семинар-кенгаши кўп нарса берди.

Қорақалпоғистон Республикаси 249-Бердақ сайлов округи раиси Бауатдин ЕРНИЁЗОВ семинар-кенгаш

Республика "Маҳалла" хайрия жамғармаси раиси ишидан қониқиш ҳосил қилганлигини билдирди:

— Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига депутатликка номзодларни рўйхатга олиш учун тақдим этилган ҳужжатларнинг қонун талаблари даражасида бўлишига алоҳида эътиборни қаратдик. Ҳозиргача сайлов участкалари тузиб бўлинди. Сайлов участкалари комиссияларининг таркиби ҳам тасдиқланди. Уларга тегишли жойлар ажратилди. "Тахтакўпир тонги" туман газетасида сайловолди тадбирлари изчил ёритиб борилаяпти.

— Бизнинг округда ишлар айни авжида,—деб ҳикоя қилади 80-Зарафшон сайлов округи комиссияси раиси С. АМУРУЛЛАЕВ.

— Семинар-кенгашда ўз вазифаларимизни чуқур англаб олдик. Барча сайловолди тадбирларни ўз вақтида ва уюшқоқлик билан ўтказиш учун ҳамма ишларни қиляпмиз. Айниқса, сайлов участкалари комиссияларини иш жойлари билан таъминлаш, керакли анжомларни ўз вақтида етказиш, номзодларни рўйхатга олиш ва шу каби қатор тадбирларни изчил амалга оширдик. Навбатдаги вазифаларимиз — сайловчилар билан иш олиб бориш, учрашувлар ташкил этиш, сайловчилар рўйхатларини пухта тузиш ва ҳоказолардир.

Худди шундай фикрни 93-Поп сайлов округидан Раҳимжон Мамажонов, 180-Чорсу сайлов округидан Шуҳрат Муҳаммадиев ва бошқалар ҳам билдиришди.

ТошДУ доценти, Марказий сайлов комиссиясининг аъзоси Саиднаби ҳожи САИДКАРИМОВ биз билан суҳбатда шундай деди:

— Шуниси диққатга сазоворки, депутатликка номзодлар орасида ҳуқуқшунослар, ўқитувчилар, иқтисодчилар, соғлиқни сақлаш, маданият, санъат, қўйингки, халқ хўжалигининг турли соҳа вакиллари бор. Агар бурунги сайловларда Олий Кенгашга 500 ноиб сайланган бўлса, эндиликда Олий Мажлиснинг ихчам ва қулай бўлишига катта эътибор берилмоқда. Унга 250 нафар халқ ноибини сайлаш белгиланган. Яна бир жиҳати шуки, агар авваллари (собиқ СССР пайтида) бошқа иттифоқдош республикаларнинг фуқаролари Ўзбекистон ҳудудида бизнинг фуқароларимиз билан бир қаторда сайлов ҳуқуқларига эга бўлса, янги Қонун фақат Ўзбекистон фуқароларини сайлаш (ҳамда сайланиш) ҳуқуқларини беради. Янги сайловларнинг кўпгина диққатга сазовор жиҳатлари ҳақида сайловчиларга маълумотлар ўз вақтида берилди, деб ўйлайман. Ишонаманки, бўлғуси ноиблар республикамиз мустақиллигини мустаҳкамлаш йўлида элим деб, юртим деб астойдил хизмат қиладилар.

Семинар-кенгаш қатнашчилари янги сайловларни ташкил этишда бу йиғилишдан катта наф оладилар, деб ўйлаймиз. Айниқса, Тошкент шаҳри округ сайлов комиссияларининг Олий Мажлисга ўтказиладиган сайловга тайёргарлик кўриш борасидаги иш тажрибалари билан, секциялардаги ишларда эса сайловга оид ҳужжатларни расмийлаштириш тартиби билан танишиш, давра суҳбатлари, ўзаро тажриба алмашишлар ҳамда семинар-кенгаш қатнашчиларини қизиқтирган саволларга берилган жавоблар янги сайловларнинг муваффақиятли ўтишига кўп жиҳатдан ёрдам беражак. Халқимизнинг энг яхши вакиллари аввалги сайловлардагидек бажариб бўлмайдиган сохта ваъдалар беришаётгани йўқ. Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг сайловолди Сиёсий дастурида ҳаққоний таъкидлаб ўтилганидек, етилган масалаларни ечишга қаратилган қонунлар, фармонлар, қарорлар, дастурларни тўла амалга оширишни депутатликка номзодлар ҳозирданоқ ўзларининг биринчи даражали вазифалари, деб билмоқдалар.

Ҳамид ИКРОМОВ,
"Ўзбекистон овози" газетаси парламент фаолияти ва ҳуқуқ бўлими мудири.

„Биз ким, мулки Турон“...

КОНФЕРЕНЦИЯ ИШ БОШЛАДИ

Қозоғистон пойтахти Алматида демократик жараёнларни ривожлантириш ҳамда инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш мавзусига бағишланган халқаро конференция ўз ишини бошлади.

Мазкур анжуман Қозоғистон ҳамда АҚШнинг инсон ҳуқуқлари ва қонунчилик назорати [illegible]ма бюроси томонидан ташкил этилди.

Конференция ишида Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон, Ўзбекистон, Туркманистон ҳамда АҚШдан келган 150 га яқин мутахассис қатнашмоқда.

ИҚТИСОДИЙ ҲАМКОРЛИК

Қозоғистон Республикасининг Кустанай вилояти билан Тожикистон Республикасининг Ленинобод вилояти ўртасида иқтисодий ва маданий ҳамкорлик бўйича шартнома имзоланди. Шартномага мувофиқ, Ленинобод вилояти Кустанайга саноат маҳсулотлари жўнатиб, эвазига ғалла олади.

ТИЖОРАТ БАНКИ РЎЙХАТДАН ЎТДИ

Душанбе шаҳрида "Марказий Осиё Банк" Тожикистон-Кипр қўшма тижорат банки рўйхатдан ўтди. Мазкур банк ўз фаолиятини рубл ҳамда хорижий валюталар орқали амалга оширади. Банк муассислари — Тожикистоннинг "Сафар" халқаро холдинг компанияси, Кипрнинг "Би-Би Кобу" банки ва "Эс Би Эн" холдинг фирмасидир. Мазкур банк республикада кўпгина **иншоотлар қурилишини, жумладан, Роғун гидроэлектростанцияси, Душанбе-Хўжанд, Му[illegible]об-Чин автомобиль йўллари қурилишини маблағ билан таъминлайди.**

АСҚАР АКАЕВ ШВЕЙЦАРИЯДА

Қирғизистон Республикаси Президенти Асқар Акаев расмий сафар билан Швейцарияга келди. У сафар давомида Швейцария раҳбари билан икки томонлама алоқаларни ривожлантириш тўғрисида музокаралар олиб борди. Швейцария Президенти матбуот хизматининг хабар беришича, музокаралар ниҳоясида техника соҳасида, шунингдек, ҳамкорликда кичик корхоналар очиш, мутахассислар тайёрлаш, ҳукуматга тегишли бўлмаган ташкилотларга ёрдам бериш тўғрисида ҳам ҳужжатлар имзоланади.

САФАР НИҲОЯСИГА ЕТДИ

Қирғизистон Президенти А. Акаевнинг Болгарияга расмий сафари ниҳоясига етди. Сафар давомидаги музокараларда икки давлат ўртасида дўстона алоқаларни ривожлантириш масалалари муҳокама қилинди. Иқтисодий, илмий, маданий соҳаларда ҳамкорли[illegible] тўғрисидаги битимлар имзоланди.

ЯНГИ ҚЎШМА КОРХОНА

Тожикистон Республикаси Вазирлар Кенгаши олтин конларини қидириш, таркибида олтин мавжуд рудаларни қазиб олиш ва қайта ишлаш бўйича Тожикистон-Буюк Британия қўшма корхонасини ташкил этиш тўғрисида қарор қабул қилди. Хатлон вилоятидаги "Дарвоз" ва Англиянинг "Голд Энд Минерал Иксквишн Инк" фирмалари қўшма корхона муассислари бўлади.

(Марказий Осиё ахборот агентликлари ва газеталаридан олинди).

•Юрти бойнинг — ўзи бой

УНИНГ ТАЪРИФИ жанубда бўлакча. Айниқса Сурхондарё ва Қашқадарё тарафларда. Кўпдан бери соғиниб юрувдим. Болаликда таъми ўзгача бўларкан-да. Билмаганмиз. Бир тўйиб есангиз, эҳ, бу ҳақда кейинроқ. Ҳозир...

Ўтган ҳафта тоғли Деҳқонободда кўрганларим, сизга айтсам, бир дунё. Куз охирлаётир. Қиш остонада турибди. Далада эса иш кўп. Деҳқонобод ерлари Сирдарёю Жиззахнинг, ё Қаршининг теп-текис чўлларига ҳечам ўхшамайди. Тўрт тараф тоғ. Ҳар чақирими бир қир. Онда-сонда қишлоқлар кўриниб қолади. Қанча баландга кўтарилаверсангиз аҳоли яшайдиган жойлар шунча қалинлашиб бораверади. Одамлари тоғни яхши кўради. Ҳавосиям ажойиб. Очиқ турган кунда Сурхонга ўтиб кетган йўловчи эртага қайтаётса ё ёмғирнинг, ё қорнинг устидан чиқади. Бундан сизу биз ажабланамиз. Ўзимизча "э, буларнинг катта-катта шаҳарларни кўргиси келмайдими, шунчалик овлоқ жойларда қандай яшар экан-а" деб ҳам қўямиз. Деҳқонободликлар эса табиатнинг бу ғаройиб мўъжизакор гўшасига ўрганиб кетишган. Тоғнинг ҳавоси боис одамлари полвонсифат ва шоиртабиат.

Айтаверсам таърифи тугамайди бу юртнинг. Яхшиси, туманнинг кўпни кўрган тажрибали ҳокими Чори Қўшоқовнинг ўзи айтсин:

— Деҳқонобод ғалати жой. Бизнинг одамлар ойнаи жаҳон ё радионинг "об-ҳаво маълумоти"га қарабмас, балки куннинг чиқиши ва ботишига қараб ўз қиладиган ишларини белгилаб оладилар. Сабаби, табиатдаги ўзгаришларни техника асбобидан кўра уларнинг кўнгли ва кўзлари яхшироқ англайди-да.

Туманимиз ҳақида сўйласам, биз асосан ғаллачилик ва чорвачилик билан шуғулланамиз. Юз мингга яқин аҳоли яшайди. 17 та жамоа-ширкат хўжаликлари бор. Истиқлолга эришилгандан сўнг ўтган уч йил бизни кўп синовлардан ўтказди. Йилнинг яхши-ёмон келиши аввало яратганга боғлиқ. Кейин унинг ҳар бир кунидан унумли ва самарали фойдаланмоқ ўзимизнинг қўлимизда. Ўтган йил ёмон келмади. Мақтаниш шартмас. Лекин айрим сабоқлариям бўлди. Бу йил ҳам аввало, муҳим тармоғимиз, ҳеч муболағасиз айтсам бўлади, Деҳқонободни Деҳқонобод қилиб турган соҳа — ғаллачиликда катта муваффақиятларга эришдик. Давлатга ўн ярим минг тонна дон сотдик. Бу деганим нон билан ўзимизни тўлиқ таъминладик ҳисоб. Қолганини уруғликка олиб қолувдик, мана кузгисини экаяпмиз. Баҳоргаям ғамлаб қўйдик. Эл-улусга ҳам тарқатдик. Ҳосилдорлик... Лалми ер шароити-да, сал камроқ бўлди. Лекин режани бажардик. Одамлар тер тўкиб ишлади. Меҳнатига яраша ҳақ ҳам, ғаллаям, ем-хашак ҳам олди.

Мен мақтанмайман. Ўзингиз кўринг, шоир (туман газетасининг муҳаррири Ҳусан Эшмуродни назарда тутди) билан далаларни бир айланиб келинглар...

Кўрдим. Кўнглимга сиққан бу юрт кўзимга сиғмади. Ҳадсиз-ҳисобсиз дала-даштлар, қорли чўққиларнинг адоғи кўринмайди. Ҳайдалган майдонларни ўша кунлари техникалар тўлдириб юборган эди. Бир қирдан қалин чанг кўтарилади. Шоир имлаб қўяди: "Ғалла экишяпти шоввозлар. Шошилишмаса бирон нарса ёғиб қолади. Бизнинг ҳавога ишониб бўлмайди".

Туман марказидан саҳармардонда йўлга чиқамиз. Қир ошамиз— бир қишлоқ кўринади. Шакарбулоқ. Кейин яна катта дарага тушиб кетамиз. Пешин вақтидан ўтиб бораяпти. "Белибойли" жамоа-ширкат хўжалиги. Кейин "Бошчорбоғ". У ёғи Сурхонга ўт 6 кетаркан. "Белибойли"нинг ёш ва янги раҳбари Анвар Боймуродов билан ҳам бир лаҳза кўришдик. Айтган гапи шу: "эрта-индин экиб бўлмасак, кечикамиз". Хайр-хўшлашдик. Яна пасту-баланд қиру-тоғлар. Ярим тунда туман маркази Қорашинага қайтдик. Охири ҳайратдан сўрадим: "Деҳқонободнинг ер майдони қанча ўзи?!". Тўрт минг квадрат километр, дейишди. "Тўла айланиб чиқиш учун тўрт кун керак. Шундаям пиёда эмас, мошинда" деб қўшиб қўйди Чори ака.

Ўша кунлари далаю-даштда иш қизиган эди. Туманда амалга оширилаётган катта-кичик юмушлар, хусусийлаштириш йўлидаги ютуқлар ва тўсиқлар, яна бир муҳим соҳа саналмиш чорвачиликдаги қувонч ва ташвишлар билан батафсил танишмоққа имкон бўлмади. Туман агрохизмат уюшмаси раиси Хушвақт Эшқулов ҳижолатомуз оҳангда "Ғаллани тезроқ экиб бўлмасак, кўнглимиз тинчимайди. Уч-тўрт кун қолди ўзи. Бошқа соҳалар яъни ободонлаштириш, қурилиш, саноат, халқ таълими, маданият... қўйингки, ҳамма ҳаммасидаям силжиш бор" деди.

"Камчиликлар-чи?" — сўрайман. Хушвақт ака сўз бошлайди: "Бор. Шул боис ҳам кўп мақтанмайлик, дедим-да. Ҳозир ишлайдиган палла. Имкониятларимиз каттаю, лекин гоҳо қўлимиз калталик қилаяпти. Чет эл инвестицияларининг туманимизга кириб келиши сустроқ. 54 километрлик Ғузор — Деҳқонобод газ қувури ишга тушай деб турибди. Хуллас, умидлар юксак. Ишлаяпмиз., шунга яраша яшаяпмиз ҳам"...

Борган кунимдаёқ шоирнинг дастурхонида қип-қизил буғдой нонни кўриб суюниб кетдим. Қайтаётганимда эса... Чори ака нон тутқазди ва "шу йилнинг ҳосилидан" деб қўйди. Бирам ширин, бирам тотли, еб тўймайсиз. Ана шунда "Белибойли"лик тегирмончи Мавлон бува Ҳақбердиевнинг қувониб айтган сўзлари эсимга тушди.: "Бу сув тегирмон менинг бобом уста Ашурдан қолган. Қурилганига 82 йил бўлган. Ҳалиям мойдай тоза ун чиқаради. Ўзим эса фақат буғдой нон ейман. Э, нимасини айтасан, болам, ўзимизни буғдойдан айирмасин"... "ЎЗИМИЗНИНГ БУҒДОЙ"... Шу илиқ сўзни "Отқамар" ҳиссадорлик жамиятининг раиси Режаб Тўрақулов, Мардон Иброҳимов номли хўжалик раҳбари Ҳасан Эшмуродов, "Оқработ" жамоа-ширкат хўжалигининг раҳбари Усмон Ашуровлардан ҳам, хуллас, кўпчиликдан эшитиб кўнглим тоғдай кўтарилди. Ишласа, мақтанса бўларкан-ку! Кеча эса...

Деҳқонободдан хушхабар келди. Туман ғаллакорлари кузги дон экишни тугаллашибди. Насиб этса келаси йил ҳам буғдой нон кўп бўлади.

Норқобил ЖАЛИЛ,
"Ўзбекистон овози" махсус мухбири.
Қашқадарё вилояти.

НЕЪМАТ ЁҚУБОВ

ШИРИН СУҲБАТ

(РОМАНДАН БИР ШИНГИЛ)

"Газ—69" пасти-баланд тошлоқ йўлдан тўлқинда қолган кема янглиғ чайқалиб-чайқалиб борарди. Икки ён бепоён дала: ариқ бўйлари, олис-яқиндаги катта-кичик кўлларнинг ёқаларида ўт-ўланлар, тўп-тўп қиёқзору қамишзорлар қовжираб қолган, яккам-дуккам пастак ва баландликларда учраган шохлари тарвақайлаб кетган баҳайбат гужумлар атрофида эса қарғалар, зоғчалар ғужғон ўйнашарди. Орқа ўриндиқда бир-бирига елка тирагудек бўлиб икки киши ўтирибди. Машинанинг бетиним силкинишларига ҳам, унинг ғилдираклари остида чир-чир синаётган кўлмак сув юзини юпқа қаймоқ қоплаган музларга ҳам, атроф манзараларига ҳам бепарво бўлиб гурунглашиб кетишарди.

Иккови ҳам салобатли, симбатли эди. Бири ёш, оқ мағиз юзли, бодом қовоқ, елкалари кенг, бошида қўнғир чақмоқ телпак, куч-қувватга тўлган йигит. Ҳамроҳи эса қирқ беш ёшларда, қуюқ қора қошли, буғдой ранг, сал чўзиқ юзли, қадди-басти алпдек, сур қоракўл кубанкасини кенг манглайига бостириб олган, ёқаси қундузли пальто кийган киши суҳбатдошига қараб тез-тез жилмайиб қўйишидан кайфияти чоғ кўринарди.

— Йиғинда менга қўққисдан сўз берасиз деб ўйламагандим, — хижолатомуз сўзларди йигит. — Довдираб қолаёздим.

Ҳамроҳи хандон ташлаб кулди:

— Бу ҳам бир синов. Имтиҳондан аъло ўтдинг, — деди у. — Жуда бамаъни сўзладинг. Хўжалик раҳбарлари олдига аниқ вазифалар қўйилди. Олимбой иним, сен бахтли ва омадли йигитсан. Ҳаётда бахту омад бирга юрмайди. Сенга эса иккиси ҳам кулиб боққан. Ким йигирма олти ёшида ижроқўм раиси бўлган, мен билганларимдан фақат сен!

— Қосимбек оға, бахтимнинг боиси шулки, менинг сиздек устозим бор. Сизни...

— Сени мендан ҳам улуғ устозларинг бор. Камолов сенга алоҳида меҳр қўйган.

— У киши ҳаммамизга устоз. Кимки шул замин, унинг заҳматкаш элига ҳалол хизмат қилса, Камолов ўша инсонга жону жаҳонини бахшида этади. Шундай эмасми, оға?! Сиз ўн уч йилдан бери биринчи котибсиз. Бу унча-мунча одамнинг қўлидан келмайди. Зўр истеъдод керак. Мен эса шахсан сиздан кўп нарса ўргандим. Устоз деб қўлингизни тутганман.

— Раҳбарликнинг сиру асрори кўп, Олимбой, — жилмайиб қўйди котиб. — Унинг бир жиҳати — очилмаган қўриққа ўхшайди. Машаққати кўп, ғов, тўсиқлар бисёр. Барини бошимдан кечирдим. Ҳеч бир нарсага икир-чикир деб қараб бўлмайди. Дўсту ёрга кўнгли очиқ, дастурхони тўкин бўлсин. Эҳ иним, мен сенга очиғини айтсам, ботмон-ботмон қоғозларга ёзилган таклифу илтимос гоҳо бир пиёла чой устида битади-қолади. Қолаверса, меҳмоннавозлик элимиз хислати. Меҳмон кутмайдиган одамдан яхшилик кутма. Мўмин киши улфат қилади ва улфат бўлади. Улфат қилмайдиган ва кишига улфат бўлмайдиган одамда саховат йўқдир. Раҳбарларнинг яхшиси эса кишиларга манфаати кўп текканидур. Буни унутма, иним. Одамларга ширинсўзлик, хушмуомалалик керак. Яна бир гап шуки, кичик раҳбарлардан эҳтиёт бўл. Юқоридан келган раҳбар ишингдан қийиқ топса, нари борса сенга ҳайфсан беради. Пастдагиси эса томирга, илдизингга болта уради, ноҳақликларга гирифтор қилади. Бунақалардан эҳтиёт бўл...

Олдинда, йўл ёқасида икки кекса гужум кўринди. Машина унга яқинлашганда йигит устозига илтимос қилди:

— Қосимбой оға, марказга яқин қолди. Бир оз пиёда юрайлик.

Ҳамсуҳбатлар машинадан тушишди. Гужумлар устидаги қарғалар "қа-қа"лашиб патир-путур осмонга кўтарилишди. Улар сал наридаги, атрофи чакалак босган яланғоч қоясимон, аммо борлиғи нураган Қўштепа атрофида ғужғон ўйнашарди. Илк баҳорни эслатувчи муздек шабада танга ҳузур бағишлар, бундай чоғларда кишининг тўйиб-тўйиб нафас олгиси келарди. Олдинда Жайхун қалин муз босган, кумуш камардек товланиб турарди. Ғарб уфқи эса худди оқ қоғозга ажи-бужи бўёқлар чапиб ташлагандек қизариб кетган, қуёш булутлар орасида илғар-илғамас аснода оҳиста сузиб борарди.

— Кот шаҳрининг Берун қишлоғи шу ердан бошланган, — хаёлга берилиб сўзлади Қосимбек оға. — Шаҳар энига ҳам, бўйига ҳам икки километрга чўзилган. Уни қадим Фир қалъа, ёки Шаббос — яъниким Шайх Аббос Вали номи билан ҳам аташган. Улуғ аллома Берунийнинг киндик қони шу жойга тўкилган. Шаҳар ва қишлоқни дарё ювиб кетди, барбод қилди. Беруний номи эса абадул-абадга қолди.

— Ҳовва! — унинг фикрини маъқуллади Олимбой. — "Берун" сўзи "ташқари" маъносига эга. Шаҳарнинг ташқариси дегани. Бу улуғ олимнинг нисбаси бўлди. Бироқ бу борада ҳар хил тахминлар мавжуд. Алломанинг ўзи китобларидан бирида бобом кимлигини билмайман, отам номи менга номаълум деб ёзган. Абу Райҳон ҳам унинг асл исми эмас, ё ҳомийси номи, ёҳуд у гулларни жуда хуш кўргани учун "Райҳон" номини олган. Ёшулли, гап номда эмас. Мен Берунийни XI асрнинг, умуман бутун жаҳоннинг улуғ олими, илм-фан тарихида сўнмас из қолдирган сиймо сифатидагина эмас, ҳатто мумтоз—мўътабар вали ҳам деб биламан. Шу боис мана шу заминда оёғимни тупроққа аста-аста қўйиб, доимо пиёда ўтаман.

Олимбой ҳамроҳидан ажралиб Қўштепа сари бир неча одим ташлади. Тик турган ҳолда дилида пичирлаб ўтганлар руҳига қисқа тиловат ўқиб, тез ортига қайтди. У ўзининг ҳозирги ҳолатини ҳамроҳига сездирмаслик ниятида унга яқинлашмасданоқ сўз бошлади:

— Ёшулли, боя сиз мени йигирма олти ёшингда ижроқўм раиси бўлдинг, дедингиз. Бу керилишимизга арзирми?! Ахир буюк бобомиз ўн саккиз ёшидаёқ етук олим сифатида эл-юртга танилган, машҳур бўлган эди. Йигирма етти ёшида эса олтин китоб — "Ўтмиш замондан қолган ёдгорликлар" асарини ёзган. Унда нафақат Ўрта Осиё халқлари, балки форс, юнон, яҳудий, христиан, араб каби бир қанча халқларнинг йилномаси, урф-одатлари, дин ва эътиқодлари ҳақида қимматли маълумотлар мавжуд.

— Олимбой, мен ҳазрати Берунийни эслаган чоғларимда ҳозирги замон баъзи олимларини кўриб таажжубга тушаман, — деди Қосимбой кекса гужумнинг ғадир-будир танасини оҳиста пайпаслаб қўяркан. — Нечук дейсанми? Аввало сенга яна бир савол. Мўътабар бобомиз неча тилни билган?

— Кўп тилни.

— Аниқроғи?

— Китобларини форс ва араб тилларида ёзган. Ҳатто араб тилида ҳажвий шеърлар битган. Қадимги ҳинд тили — санскритни чуқур ўрганган. Юнон тилини яхши билган. "Одиссея" достонини ўша тилда ўқиган. Хўш, яна нима десам...

— Ҳа, баракалла, Олимбой! Шу нуқтаи назардан, замон олимларига назар ташласак-чи?! Баъзилари ўз она тилисини ҳам тузукроқ билмайди. Бобокалонимиз эса география фанида мактаб яратди. Математика, астрономия, картография, геодезия, минералогия, ботаника фанларида бебаҳо ихтиролар қилди. Доришунослик, шифокорликда муҳим тадқиқотлар қолдирди. Тарихчи, шоир, ёзувчи, тилшунос сифатида ҳам катта шуҳрат қозонди. Ҳозирги замон олимлари эса тор бир соҳага ихтисослашган. Айтмоқчиманки, тадқиқотлар мавзуи ниҳоятда биқиқ! Ҳатто шифокорликда ҳам инсон жисмини бўлак-бўлак ҳолда текширади. Бошингиз оғриса бир шифокор кўради, қулоғингизни иккинчиси, тишингизни учинчиси ва ҳоказо. Хуллас, тана битта, унинг дардини даволовчилар бир нечта. Бошқа фанда ҳам шу аҳвол. Яна шуки, беамал олимлар кўп. Ахир, олим адашса — олам қоқилади. Сен буни қандай изоҳлайсан, Олимбой?

— Бунинг боиси шуки, — деди йигит ўйланиб, — ҳозирги замон илм-фани ниҳоятда аниқликни талаб этади.

Қосимбой йигит жавобидан қаноат ҳосил қилмади. У кафтларини бир-бирига уриб, бармоқларини қоқди-да, олисда ялтираб кўринган дарёга тикилиб қолди. Сўнг суҳбатдошига юзланди.

— Йўқ, иним! Сен саволимни еча олмадинг. Сенинг фикрингга қўшилсак, ҳозирги замон фани аниқ, қадимгиси умумий деган хулосага келинади. Асло бундай эмас. Масалан, юнон олимлари Атлантика соҳилини дунёнинг охири деб тушунтирганлар. Улар Узоқ Шарқдан нарёғини ҳам билмаганлар. Беруний эса денгизлар ортида ҳам катта ер — аҳоли яшайдиган жойлар борлигини айтди. У ғарбий паллада яхлит катта қуруқлик — кейинчалик Америка деб номланган қитъанинг мавжудлигини европалик олимлардан тўрт юз эллик йил олдин айтиб қўйган эди. Оламнинг маркази Ер эмас, Қуёшдир деган назарияни олға сурган. Тарихда биринчи диаметри 5—6 метрли глобус ясади, дунё харитасини чизди. Ёки айтайлик, олимлар юз йиллардан буён Қорақум чўли пайдо бўлишининг геологик тарихини мунозара қиладилар. Ваҳолонки, Беруний XI асрдаёқ Қорақум, Арабистон чўли, Миср, Ҳинд ерлари илгари денгиз бўлганини хулосалаб қўйган эди. Булар аниқлик эмасми? Унинг минг йиллар муқаддам қилган илмий кузатишлари, тарихий манзараларига мен ҳамма қатори қойил қолганман, Унинг оддийгина сўзларида қанча ҳақиқат, қанча аниқлик бор? Тахминан шундай деб ёзганлари ёдимда "Денгиз қуруқликка ва қуруқлик денгизга кўчиб юради. Тошлар тоғ яқинида йирик, узоқлашган сари майда бўлади". Ёки айтайлик, шундай гап бор: "Булоқ сувининг отилиб туриши сабаби шуки, сув манбаи — омбори юқориликдир". Илмий кузатиш якуни бўлган бундай хулосаларга яна қандай аниқлик киритиш мумкин?!

Олимбой устози қўйган саволга қаноатли жавоб беролмаганидан хижолат чекиб, бошини қуйи эгиб турган ҳолда ҳамроҳидан сўради:

— Сўраб билган олим, деганлар. Оға, саволни ўзингиз изоҳлаб беринг.

— Айтаман. Аммо уни бир-икки сўз ила тушунтириб бўлмайди. Аввало шуки, илм-фаннинг жуда муҳим талаблари, менга қолса, жиддий қонунлари бор дердим. Энг муҳими, олим киши ниҳоятда пок ва ҳақгўй бўлмоғи даркор. Бу икки хислат бобомизда юксак даражада мужассам бўлган. Яна у мунофиқликка тоқат қила олмаган. Бу қусурнинг учта аломати бор: мунофиқ ёлғон сўзлайди, ваъдасида турмайди, омонатга хиёнат қилади. Бобомиз олтинга, пулга, дунё йиғишга ҳирс қўймаган. Эсланг, Маҳмуд Ғазнавийнинг ўғлини оти нима эди? Ҳа, топдим Маъсуд шоҳ. Берунийнинг қайсидур китоби учун унга филда қоп-қоп кумуш юборади. Олим уни олишдан

•Ўзбекистон ёзувчиларининг янги асарлари

бош тортади ва хазина тўлсин деб, Султонга қайтариб юборади. Бу пул, мол кишини ақлдан оздиради, дегани. У хушомадгўйликка тоқат қилолмаган-да. Олимларни ўзига сўзсиз итоатга, мадҳиялар битишга мажбур қиларди. У Берунийни кўп йил ўзи билан бирга олиб юрди. Аммо аллома биронта асарини ҳам "Султон олампаноҳ"га бағишламади. Олимдан от қолади, нодондан дод. Ҳақгўйлиги учун аллома ўлимга маҳкум этилди, зиндонда азоб чекди.

Илму ҳикмат жуда зўр ирода ва энг асосийси жонфидойиликни талаб этади. Унга умрини бахшида этган инсон муродига етади. Бизнинг аллома ёшлигида ҳам, кексайса ҳам бирон вақти қўли қаламсиз, кўзи назарсиз ва дили фикрсиз бўлмаган. Бутун азиз умрини илмга бағишлаган. У фақат Наврўз ва Меҳржон байрамларидагина кўчага чиқиб, рўзғор жамғарган.

Ҳозир жаҳон берунийшунослари аллома туғилган куннинг минг йиллигига қизғин тайёргарлик кўришмоқда. Биз билан сиз бу улуғ ишга катта ҳисса қўшмоғимиз шарт. Мана шу тепаликлар ўрнига Беруний ансамблини қуришимиз керак. Тезроқ ҳаракат қилмоғимиз зарур.

—Улуғ ватандошимиз учун ёдгорлик яратмоқ бизга фарз ва қарз.

Лекин бу ерга эмас. Уни туман марказида қурмоғимиз жоиз.

— Нечук? Беруний киндик қони тўкилган, тарихий жой-ку, бу ер!

— Тўғри, тарихий жой! Аммо биз қурган иншоотлар хавф-хатардан холи бўлиши даркор. Зеҳн солинг, дарё сатҳи бу ердан баландроқ. Жайҳун бир силкинса, бу ерларни сув олади. Шу боис қурилишларни туман марказига кўчирайлик. Оралиқ яқин. Лекин у томон бироз баландроқ! Барибир, марказни ҳам хавф-хатардан мустаҳкам сақлаб қўймоғимиз керак.

— Дамба қуриляптику!

— Қосим оға! Биз қураётган дамбалар Амударё учун шерни қилга боғлагандай омонат. Хабарингиз бор: ўтган йил қишда Фороб районини сув олиб кетди. Ўшани ўйласам кечалари уйқум қочиб кетади: дардимга даво тополмай тунлари алам билан тўлғанаман. Ҳар куни, баъзан икки марта дамбалардан бориб хабар оламан. У кўп жойда икки-уч метрга етди. Барибир, уларга ишониш жуда қалтис иш.

— Туман марказини мустаҳкамлаш чораси не?

— Ижозат берсангиз, мен уни амалга оширардим.

— Хўш, нима қилмоқ керак?

— Мана шу биз турган йўлни уч-тўрт метрга кўтариб, бетонлаш лозим. Шунда темир қўрғон бўлади. Дарё бизга ҳеч қандай хавф сололмайди.

— Хўп, мен катта раҳбарлар билан маслаҳатлашиб кўрайчи. Улар розилик беришадими, йўқми, билай.

Жавобдан Олимбой енгил тортиб, руҳи кўтарилди. У мамнунлик ила суҳбатдошига қараб деди:

— Улуғ бобомиз ҳақида ширин суҳбатлашдик. Сизга минг раҳмат. Бир неча кундан бери сизга айтмоққа журъат этолмаган бир таклифим бор.

— Айтинг, айтинг!

Олимбой чўнтагини тимискилаб кафтдек ён дафтарча олди.

— Алломанинг ҳикматли бир сўзларини ёзиб қўйган эдим. Шуни сизга ўқиб берай: У баланд овоз билан ўқий бошлади:

— Ҳар бир кузатувчи (олим) диққат билан ўлчасин, ҳамиша ишларидан қониқмасин, ўз ишларини қайта-қайта текшириб кўрсин, мумкин қадар камроқ ғурурлансин, тобора тиришқоқлик билан ишласин ва меҳнатда ҳеч маҳал зерикмасин.

— Жуда зўр айтилган. Бу фақат олимларгагина эмас, ҳаммага таааллуқли, — деди Қосимбой хурсанд бўлиб.

— Бу олтин сўзларни катта алвонга ёздириб район марказига остириб қўймоқчиман.

— Жуда соз! Мен буни маъқуллайман.

Шундан сўнг устоз ва шогирд туман маркази томон аста йўл олишди. Уфқда қуёш булутлар орасида ўтдек ёниб ётоғига бош қўймоқда эди...

Салим Пўлатович ПЎЛАТОВ

Ўзбекистон Олий таълими ва илм-фани оғир жудоликка учради. Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг депутати, республикада хизмат кўрсатган фан арбоби, Беруний номидаги Давлат мукофоти лауреати, Тошкент автомобиль йўллари институтининг ректори, профессор Салим Пўлатович Пўлатов 15 ноябрь куни тўсатдан вафот этди.

С. Пўлатов 1930 йилда Наманган шаҳрида туғилган эди. У Тошкентдаги ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институтини битириб, шу институтнинг оддий ўқитувчисидан ректоригача бўлган йўлни босиб ўтди. 1961 йилдан 1978 йилга қадар шу олий ўқув юртининг ректори лавозимида ишлаб, уни мамлакатнинг энг йирик институтларидан бирига айлантирди.

1978 йилда С. Пўлатов олий ва ўрта махсус таълим вазири этиб тайинланди.

Салим Пўлатович Пўлатов давлат ва жамоат арбоби сифатида Ўзбекистон Республикаси мустақиллигини мустаҳкамлаш йўлида самарали меҳнат қилди, ижтимоий-сиёсий ҳаётда фаол иштирок этди. У бир неча бор туман, шаҳар ва вилоят кенгашлари депутатлигига сайланган, бир қанча чақириқ республика Олий Кенгашининг депутати эди.

С. Пўлатов ажойиб меҳнатсеварлиги, билимдонлиги, хушмуомалалиги ва камтарлиги билан барчанинг ҳурматини қозонган эди.

У республика ва хорижий мамлакатлар учун мутахассислар ҳамда илмий ходимлар тайёрлашдаги катта хизматлари учун бир қанча олий давлат мукофотлари, жумладан, чет давлатлар мукофотлари билан тақдирланган эди.

Ажойиб инсон, ватанимиз илм-фани ва маорифининг таниқли арбоби, ажойиб ташкилотчи ва раҳбар Салим Пўлатович Пўлатовнинг хотираси халқнинг, Ўзбекистон Республикаси илмий-педагогик ва муҳандис-техниклар жамоатчилигининг қалбида ҳамиша сақланиб қолади.

И. КАРИМОВ, Э. ХАЛИЛОВ, А. МУТАЛОВ, И. ЖЎРАБЕКОВ, С. САИДҚОСИМОВ, Т. АЛИМОВ, А. АЗИЗХЎЖАЕВ, О. САЛИМОВ, К. ТЎЛАГАНОВ, С. МУТАЛИБОВ, А. РАЧИНСКИЙ.

1994 йил — Оила йили

ЭРКАКЛАРНИ АСРАНГ, АЁЛЛАР!

Оиланинг фаровонлигини таъминлашда эркакнинг ўрни беқиёсдир. Ислом динида оила бошчиси, ҳимоячиси, моддий жиҳатдан таъминловчиси ота деб таърифланган. Узоқ йўлга отланаётганда, катта ишга қўл урилаётганда аввало отанинг оқ фотиҳаси олинган. Тарбияси суст болаларни "Ота тийиғини емаган", деб баҳоланган.

Ҳозир-чи? Ҳозирда эркаклар нозиклашиб, йўлбошчилик хусусиятларини йўқотиб бормоқдалар. Кўпгина меҳнат соҳаларида аёллар эркакларнинг ўрнини эгаллабгина қолмай, эрларидан кўпроқ маош ҳам олмоқда. Болалар тарбиясию уй-рўзғор ишларининг барчаси аёллар зиммасига юклатилгандир. Оқибатда оилада аёллар мавқеи ошиб бормоқда. Лекин бундан ҳам оила, ҳам жамият озор чекмоқда.

Тасаввур қилинг, болалар боғчасидаям, мактабдаям фақат она ҳақида шеърлар ўқилади, онани эъзозлаш ҳақида гапирилади, онанинг яхши фазилатию меҳнати улуғланади, Ота-чи? Фикримизча, болалар боғчаларидан мактабгача отанинг улуғлиги ҳақида сўз юритилса, уларнинг яхши фазилатлари, оилада отанинг ўрни ҳақида, оқ фотиҳаларига сазовор фарзандлар дунёда ҳеч кам бўлмаслиги ҳақида кўпроқ уқтирилса, ўғиллар ота маслаҳатига, қизлар ота насиҳатига муҳтожлик сезсалар айни муддао бўларди. Ўз оиласида бундай эътиборга, ҳурмат-иззатга эга бўлган ота ўзи ҳам оиласини ҳурмат қилишга қодир бўларди. Шундагина оила осойишталиги қарор топарди.

Ҳозирги пайтда оиладаги мавқеига қарамай айрим эркаклар аёлларга нисбатан ўз устунликларини намойиш қилиш мақсадида рафиқасига зуғум ўтказади, оилавий юмушларни бамаслаҳат бажаришдан ор қилади, аёлларнинг мулоҳазалари билан ҳисоблашмайди. Шундай йигитлар борки, "кўча хандон, уй зиндон". Ўз оиласида бахтли бўла олмаган эркак, ҳеч қачон кўчадан бахт топа олмайди. Шунинг учун ҳам Қуръонда "Аёлларга яхшилик ила ҳамҳаёт бўлинг" дейилади. Пайғамбар алайҳиссалом эса: "Ким ўз бола-чақасига яхшироқ муносабатда бўлса, ўша орангизда энг яхши одамдир", деб таълим беради. Шундай экан, оила бахти, турмушнинг ширинлиги, никоҳнинг муқаддаслигини таъминлаш эркак зиммасидадир. Оилада эркакларни ўз мавқеига қайтариш эса аёллар қўлида. Аёл эрининг ҳурматини жойига қўйиш билан бирга фарзандларнинг отага муносабатини ҳам тўғри шакллантирувчидир. Аммо, тоталитар тузум ҳукмронлиги натижасида айрим эркаклар маишатбозлик, ичкиликбозлик каби ўз дини ва миллатига хилоф одатни ўзлаштириб олдилар.

Тиббиёт фанлари доктори Ш. Каримов "Қўлига қадаҳ тутиб, ўзларини май ичмоққа чорлаётганларни кўрсам, бобомлардан эшитганим — бир афсона эсимга тушади: эмишки, ёмонлар қўлига тушиб қолган одамга ўлмай омон қолишни истасанг, уч шартнинг бирини танла: ё мана шу жувон билан зино қиласан ёки бир пиёла мусаллас ичасан, ё мана бу гўдакни ўлдирасан, дейишибди. Шунда бечора гўдакни зинҳор-базинҳор ўлдирмасман, зино қилиб виждон азобида ўтмоқлик эса ўлимдан ҳам оғирдир, кел, яхшиси, шу пиёладаги мусалласни ича қолай деб ўйлабди. Аммо... аммо орадан чорак соат ўтгач, мусаллас ичиб, маст бўлган бу одам ақлини йўқотиб, ҳам гўдакни ўлдирибди, ҳам фаҳш йўлига кирибди", деб ёзганларида минг бора ҳақдирлар.

Славян халқларида алкоголь маҳсулотларини ичиш қадимдан миллий одат ҳисобланиб, улар чақалоқни чўқинтирган-да, туғилган кунларни нишонлашда, киши вафот этганда, диний маросим, байрамларда ва бошқа миллий-диний расм-русумларда спиртли ичимликларни истеъмол қилишган. Бундан ташқари, славян ўлкаларида, айниқса, Россия минтақаларида иқлимнинг совуқлиги ҳамда еғингарчиликнинг кўп бўлиши ҳолатлари ҳам спиртли ичимликларни истеъмол қилишни тақозо этган. Шу сабабли мазкур ҳудуднинг хусусиятлари бу халқларда спиртли ичимликларни мунтазам истеъмол қилишга хайрихоҳликни, ташналикни келтириб чиқарган.

Ўрта Осиё халқларида, шу жумладан, Ўзбекистонда иқлим шароитининг мўътадиллиги туфайли спиртли ичимликларни истеъмол қилишга эҳтиёж сезилмаган. Бироқ октябрь инқилобидан кейин бу ерда вино ишлаб чиқарувчи заводлар қурилиб, унинг эгалари ўз маҳсулотларини ерли аҳолига сота бошлаган. Уларга қарамлик, уларнинг таъсирида бўлиш, кўр-кўрона тақлид эса аста-секин Ўрта Осиё халқини ҳам спиртли ичимлик ичишга ўргатди. Оқибатда ҳозирги кеча-кундуздаги тўй-томошаларимиз, турли тантана ва маросимларимиз, яхши кунларимиз ичимликсиз ўтмайдиган бўлиб қолди. Ташқаридан қараганда, нима бўпти, жаҳоннинг барча бурчакларигача ичимлик истеъмол қилиш етиб борган-ку, дейишингиз ҳам мумкин. Аммо ичишда ҳам ичиш бор. У ҳам маданият, ўз меъёри бор. Кўп ҳолатларда бунга амал қилмаслик оқибатида эркаклар соғлиқларини йўқотмоқда, оилаларидан, фарзандларидан ажралмоқда. Республикамиз ҳудудида ичкиликбозлик туфайли турли оғир жиноятлар кўпайди, улардан туғилган фарзандлар эса мажруҳ бўлмоқда. Ислом динида ҳам ичиш қораланган. Масалан, "Ахлоқ-одобга оид ҳадис"да "Ароқдан сақланинглар, чунки у барча ёмонликларнинг калитидир" деб айтилиши бежиз эмас. Буюк татар олими Ризоуддин ибн Фахруддин таъкидлаганларидек, ичувчилар қурган оила мисоли сув устида бино этилган кабидир. Бу оила озгина тўлқин сабабли ҳеч бир таъмир этиб бўлмас даражада вайрон бўлади. Шундай экан, мустақиллик туфайли тикланган қадриятларимиз қаторига ичкиликдан воз кечилган анъаналаримиз тарғиб қилинса, оилалар янада осойишта, фарзандлар етук, аёллар хотиржам яшармидилар. Турмушда тотувликни яратишда биринчи навбатда эр-хотин бир-бирини тушуниши, ишониши, рўзғорни баҳамжиҳат юритиши, иккаласи ҳам билмаганини билишга интилиши, ўрганиши керак. Ҳа, оилада аёлнинг мушкулини эр, эрнинг мушкулини аёлгина осон қила олади.

Манзура ХОЛМАТОВА.

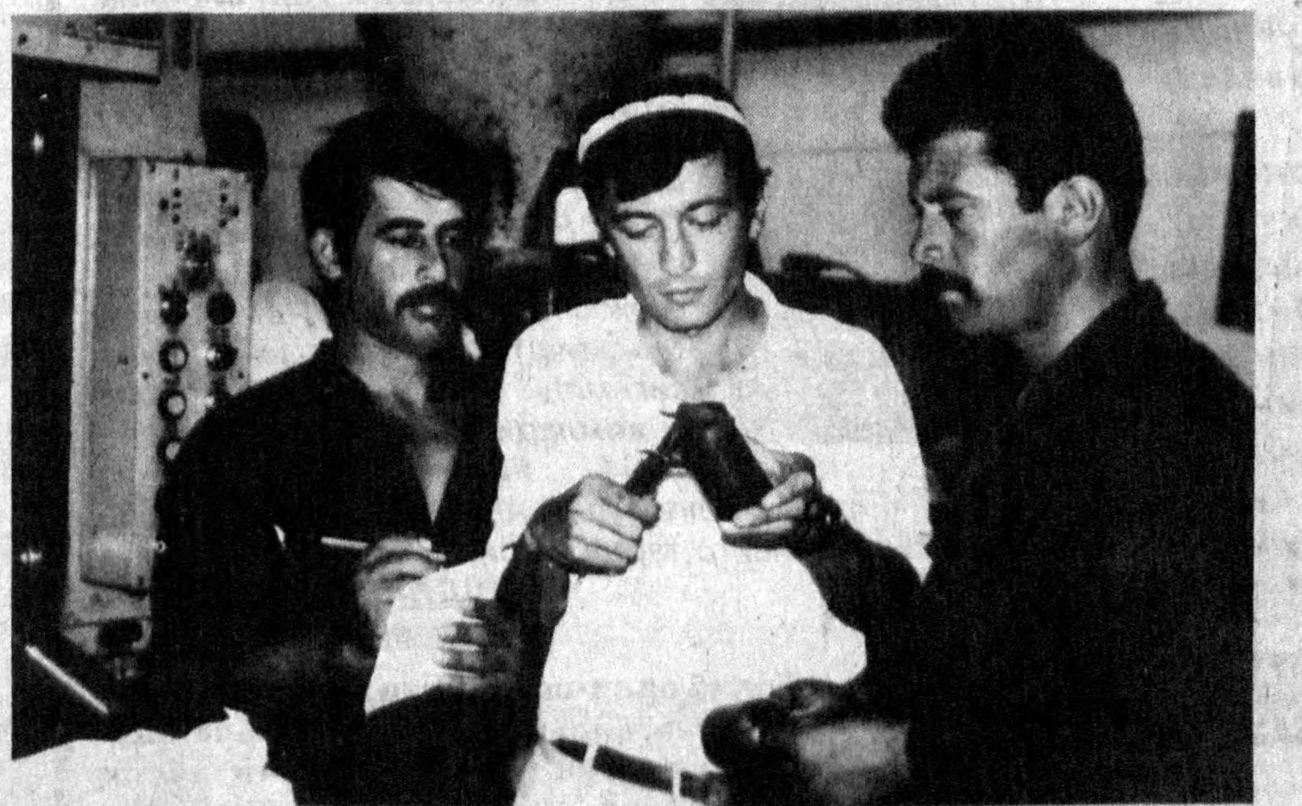

Аста-секин қишлоқларни саноатлашган марказларга айлантира бориш муҳим ишларимиздан бири. Шуни қувонч билан айтиш мумкинки, жойларда бундай хайрли ишлар бўй кўрсата бошлади.

Жондор туманидаги Тошқул Ҳотамов номли жамоа хўжалиги ҳудудида жойлашган Бухоро технологик мосламалар фабрикасининг Жондор филиали ишлаб чиқараётган саноат моллари, кийим-кечаклар учун илгич, пластмасса тарелкалар, банка қопқоқлари, шиша идишлари каби матоҳлар асосан хўжалик аъзоларининг самарали меҳнати туфайли тайёрланмоқда.

СУРАТДА: филиал бригадири Баҳодир Нарзиев, уста Ваҳобиддин Сулаймонов, илғор ишчи Акмал Пўлатовлар ип йигирув-тўқув корхоналари учун чиқарилган патрон маҳсулотини кўздан кечирмоқда.

Ҳ. ҚУРБОНОВ олган сурат.

"ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ"ГА ОБУНА БЎЛДИНГИЗМИ?

Қадрли муштарийлар !

Ҳозир республиканинг барча почта бўлимлари, матбуот тарқатиш тармоқларида "ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ" газетаси учун 1995 йилга обуна давом этяпти.

Сиз "ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ" газетасида республикамизда бозор иқтисодиётига ўтиш давридаги янгиликлар, бутун жаҳонда бўлаётган воқеалар, шунингдек, турли рукнлар остида барча соҳаларга, сиёсий партиялар фаолиятларига тегишли маълумотлар билан танишиб бориш имкониятига эга бўласиз.

Яширмаймиз, газетамиз чакана савдога жуда оз миқдорда чиқарилади. Шунинг учун уни мунтазам ўқиб бораман десангиз, унга ОБУНА БЎЛИНГ !

Билиб қўйинг, бизнинг газетамиз обуна баҳоси республика етакчи рўзномалари орасида энг арзонидир.

Фуқаролар учун:
бир йилга — 252 сўм,
олти ойга — 126 сўм.
Корхона ва ташкилотлар учун:
бир йилга — 528 сўм,
олти ойга — 264 сўм.

Анвар ОБИДЖОН

ОЛТИАРИҚДА БИР СИР БОР

Олтиариқни тангрининг назари тушган жой дея эъзозлаб тилга олишлари бежиз эмас. Фарғонада Оқариқ, Қумариқ, Берариқ, Учариқ, Бешариқ сингари "ариқ-ариқ"лар анчагина. Тангри эса бу масканга энг кўп марҳамат ёғдириб, энг кўп — бирданига олтита ариқни раво кўрган, зеро бутун водийни қидириб, на Еттиариқ деган жойни топа оласиз, на Саккизариқни.

Толеи баланд гўша бу. Ўзбекистонда юзлаб туманлар бор, аммо Чуст, Ургут, Асака, Бойсун, Қоракўл, Урганч, Китоб сингари номи доимо тилнинг учида турадиганлари бармоқ билан санарли ва шулардан бири Олтиариқдир. Бунинг сабаблари кўп: агар олтиариқлик хонандалар бир ерга жамланса, пойтахт филармонияси билан басма-бас беллаша олади; ҳатто баъзи вилоятлар ҳавас қилса арзигулик ўз адабий мактаби бор, унинг қишлоқлари ўз даврида юртимизга беш нафар министр, ўнга яқин Меҳнат Қаҳрамонини етиштириб берган, ҳозирда нафақат Фарғонада, балки бошқа вилоятлару пойтахтда фаолият кўрсатиб турган олтиариқлик олим, мутахассис ва раҳбар ходимларнинг саноғига етиш қийин, бу ернинг эртанги бодринги, турупи, ҳусайни узуми етиб бормаган жой... мозор холос. Олтиариқдан шу пайтгача фазогир чиқмаган бўлса, бунинг ягона сабаби Марсда бозорнинг йўқлигидан, дейишади. Уларнинг томорқачиликдаги сеҳргарона тажрибаси ўзига хос бир академиядир... Ва яна олтиариқча ҳангома пайровида бир нарсани қистириб кетмоқчимизки, аҳолиси деярли бутун бошли Ўзбекистон Республикасиникига тенг бўлган Пекинда хусусий автомобиллар сони ўн мингтага етмайди, 140 мингта яқин аҳоли яшайдиган Олтиариқда эса олти ярим мингдан зиёд шахсий автомашина бор.

Олтиариқ кунма-кун жамол очиб, қудратига қудрат қўшилиб бормоқда. Саноат жиҳатидан юксалишда вилоятдаги биронта туман улар билан беллаша олмайди. Нефтни қайта ишлаш заводи МДҲ давлатлари миқёсида ҳам энг кўзга кўринганлардан ҳисобланади, учта йиғма темир-бетон заводи, жун йигирув фабрикаси маҳсулотлари Марказий Осиё минтақаларига, минерал сув заводи ичимликлари водийнинг барча бурчакларига етиб бормоқда, пахта тозалаш заводи йил сайин жаҳон бозорига ичкарироқ одимламоқда; мижозларни сиғдиролмай қолган дорисув санаториялари кенгайтирилмоқда, медицина бирлашмасининг касалхоналари ва жиҳозлари замонавийлиги жиҳатдан намуналилар қаторида саналади, болалар хирургияси бўлими вилоят туманлари ичида дастлаб шу ерда ташкил этилди...

Хусусийлаштириш, фермерлик авж олгани туфайли ортиқча ишчи кучлар пайдо бўлаётган шароитда эришилгани билан чекланиб қолиш асло мумкин эмас. Янгидан-янги иш ўринлари ташкил этиш долзарб масала бўлиб турибди. Француз технологияси асосида республикада ягона ҳисобланган жунга дастлабки ишлов бериш корхонаси ишга туширилди. Қурилиши жадал борилаётган, чиқинди пиллага ихтисослашган ипак комбинати ҳам мамлакатда ягонадир. Янгиобод қишлоғида эса бахмал тўқиш фабрикаси қад кўтармоқда. Булар тўла қувват билан ишга тушса, 3 минг киши ишли бўлади. Туман ҳокимлигининг ҳар бир жамоа хўжалиги, ҳар қайси йирик корхона ўз кичик корхоналарини ташкил этиши шартлиги юзасидан белгилаган тадбирлари ҳам ўз самарасини бермоқда, аҳолининг қишлоқ хўжалигида бандлик миқдори қисқариб боряпти. Ҳозирда ишга яроқли 18 минг кишидан фақат 7 минг нафари деҳқончиликда ишламоқда.

Лекин, барибир, қишлоқ хўжалиги аҳолининг асосий тирикчилик манбаларидан бири бўлиб қолаётир. Бу йил пилла ва дон ҳар қачонгидан мўл бўлди. Энг мўмай даромад келтирувчи пахта тайёрлаш режаси водийда иккинчи, вилоятда биринчи ўринда уддаланди. Сўнгги чорак асрда бунақаси бўлмаган эди. Мавжуд 9850 гектар экинзордан 30 ўрнига 34 центнердан, жами 33,5 минг тоннадан зиёд ҳосил олинди. "Жўрак", Қўзибоев номли, Отақулов номли, "Қизилтепа", "Нурубод" жамоа хўжаликлари кам харажат сарфлаб, кўп ҳосил олиш намунасини кўрсатдилар.

Чорвачилик ҳам соядa қолаётгани йўқ. Маҳсулотни ой сайин кўпайтириш билан бирга, уларни жойларнинг ўзида қайта ишлашни яхшироқ йўлга қўйиш чоралари кўрилмоқда. Илгари мамлакатимиз миқёсида кўргазмали кенгашлар ўтказиб келинган донгдор бўрдоқичилик базаси "Тонг" жамоа корхонасига айлантирилиб, бу тармоқни бозор иқтисоди шароитига мослаштириш борасида республикамизда илк қадам қўйилди.

Аҳамият берган бўлсангиз, мақолада "вилоятда биринчи марта", "республикада ягона" каби сўзларни кўпроқ ишлатишга мажбур бўлдик. Олтиариқликлар қўлга киритаётган ютуқларнинг асосий сири ҳам балки ана шундадир. Улар янгиликни синаб кўришдан, замонавий илғор тажрибаларни жорий этишдан, ўрни келса, таваккалчиликдан ҳам чўчишмайди.

Ҳа, ютуқлар кўп, ўрсаткичлар жуда юқори. Лекин, булар одамларга нима беряпти? Узоққа бориб ўтирмай, жавобни ўз қишлоғимдан, собиқ синфдошим Ҳомиджон Турсунов раҳбарлик қилаётган жамоа хўжалигидан изладим:

— Гектар бошига 36 центнердан ошириб ҳосил олинибди, режа салкам 120 фоиз уддаланибди. Бу дегани — 3830 тонна пахтанинг 45 фоизи хўжаликнинг ихтиёрида қолади. Айтинг-чи, дўстим, булардан бир ярим минг нафар далачиларингиз дастурхонига нималар қўшиляпти?

— Тўғри, ҳозирги пайтда, энг аввало бугунги аҳволимиз кечагидан дурустроқми, эртага бугунгидан яхшироқ яшаш учун нима қилишимиз керак, деб иш кўриш талаб этиляпти, — дея "кичик ҳисобот" бера бошлади раис. — Ҳамма нарса етарли, май-чай яшаяпмиз, деб мухбирларга кўпириб гапирадиган замон, минг шукрки, ўтиб кетди. Қийинчиликлар бор, ҳар бир рўзғорнинг ташвиши ўзига етарли. Бизнинг қўлимиздан келадигани, ҳозирча камида, уларнинг қорнини тўқ, устини бут қилиш, энг зарур рўзғор буюмларига зориқтириб қўймаслик.

Хўжалик ўтган йилги тола пули ҳисобидан ҳар бир аъзога 60 килограммдан ёғ, 50 тадан совун, оиланинг катта-кичиклигига қараб, 20—30 метрдан газлама, арзон нархда шулха ва кунжара берди. Толага алмаштирилгани боис арзон нархда бўлган икки мингта палос далачиларга ўз нархида тарқатилди. Бутун мавсум давомида аъзоларга гўштли иссиқ овқат бепул бериб борилди. Режа бажарилиши шарафига эса 21 та бригада ва ёрдамга келган гуруҳларнинг ҳар бирига биттадан қўй совға қилинди.

Кичик корхоналар қуриш орқали, бир томондан иш ўринларини кўпайтириш, иккинчи томондан айрим мол ва ашёлар тақчиллигини камайтиришга эришилмоқда. Ойига 150 минг ғишт тайёрлаб берувчи цех, қурувчи усталар уюшмаси, кийим тикув чеварxонаси ишлаб турибди. Балиқчилик хўжалиги ташкил топди. Гилам ва шолча тўқиш цехи келгуси йилдан иш бошлайди. Мева консерваси корхонаси учун ускуналар сотиб олинди. Бу корхона маҳсулотлари асосан четдан техника, эҳтиёт қисмлар, қурилиш ашёлари, рўзғор буюмларини айирбошлаб келишда асқотади. Аҳоли саломатлиги учун ўта зарур бўлган янги амбулатория биноси, ҳаммом, замонавий стадион қурилмоқда.

— Шу кунларда тегирмон тиклашга киришяпмиз, — дея суҳбатни давом эттирди Ҳомиджон. — Бу йил дон тайёрлаш режасини қарийб икки бараварга бажарган бўлсак ҳам, аъзоларимиз эҳтиёжи учун ўринли фойдалана олмаганимиздан андак кўнглим тўлмади. Келаси йилда ҳосилдорликни 40 центнерданга етказиб, бу йилгидан камида уч баравар кўп дон олишни мўлжаллаяпмиз. Тегирмон тезроқ битса, ортиқча буғдойни шу ернинг ўзида унга айлантириб, одамларимизга бўлиб берамиз. Нон кўп бўлса, кўнгил тўқ бўлади. Кўнгил тўқ бўлса, ишга унум қўшилади.

Собиқ синфдошимга қараб туриб, очиғи, унга ҳавасим келди: ҳамқишлоқларимга ҳар қадамда елкадош, улар билан биргалашиб кўп хайрли ишлар қилишяпти, эл-юртнинг ризқ-рўзини янада ошириш йўлида тупроқ кечиб тер тўкишяпти. Мен-чи?..

Олтиариқдан қайтаётиб, туман ҳокими Аъзамжон Муҳиддиновга: "Раҳбар сифатидаги энг эзгу орзуйингиз нима?" деб савол бердим. У ўз одатига кўра болакайлардек ғуборсиз жилмайиб туриб, аста деди:

— Четдан Ўзбекистонга келганлар аввало Самарқанд, Хива, Бухорони кўришга ошиқишади. Мен фаровонлик рамзи сифатида туманимиз ниҳоятда ўзига хос, таърифга сиғмайдиган даражада кўркам жойга айланишини орзу қиламан, токи сайёҳлар "ҳе аттанг, водийга борибсану Олтиариқни кўрмай келибсан-да", деб бир-бирига танбеҳ берадиган бўлишсин.

Яхши ният айтилди, демак у амалга ошадиган кунлар ҳам унчалик узоқ эмас. Чунки тангрининг назари тушган жойда неки ширин гап айтилса, фаришталар омин деб турар экан.

ОЛТИАРИҚ ҲАНГОМАЛАРИ

ТАРБИЯСИЗ ЎРДАК

Олтиариққа келган обрўли бир меҳмоннинг кўнглини ёзиб, иштаҳасини қайраш мақсадида ўрдак овига олиб чиқишибди. Меҳмон: "умримда милтиқ отмаганман", деса ҳам овбоши: "Олтиариқнинг ўрдаклари жуда меҳмоннавоз, сиз отган ўққа ўзлари кўкрак тутиб беришади", дея йўлга бошлаб, Одил мерганга аста кўз қисиб қўйибди.

Милтиқ гумбиридан қўрқиб, қулоғига пахта тиқиб олган меҳмон қўлдан кўтарилган ўрдакка пала-партиш ўқ узаверибди, четга биқиниб олган Одил мерган унинг хатосини тузатиб тураверибди.

Ов тугаб, қайтишга шайланишаётганда, ногаҳонда тепадан бир ўрдак учиб ўтиб қолибди. Меҳмон, милтиғини ғилофлаб олган Одил мерганни доғда қўйиб, қўшоғидан кетма-кет ўқ узибди. Ўрдак пинак бузмасдан учишда давом этаётганини кўргач, мақтаган паррандаларнинг шуми, дегандек овбошига зардаланиб боқибди. Овбоши эса сир бой бермасдан дебди:

— Қизиқ! Боғдодлик ўрдак Олтиариқда нима қилиб юрибдийкин?!

ИККИ ЖАНГЧИ

Уруш вақтида шакарқишлоқлик билан ширинқишлоқлик окопда ёндош туриб қолишибди.

— Эшитмадингми, душман қаёқдан келаркан ўзи? — деб сўрабди ширинқишлоқлик. — Агар ўнг тарафдан келса, ўзинг олишасан, мен чапақайман.

— Айтгин-айтгин, ишқилиб орқадан келмасин, — дебди шакарқишлоқлик. — Бизга милтиқни елкадан ошириб орқага отишни умуман ўргатишмаган.

СОВУҚ ХАБАР

Раҳмонали аканинг айтишича, бу воқеа ўттиз йилча олдин рўй берган экан.

Ҳарбий комиссариатнинг қоровули атайлаб "уруғини кўпайтириш" учун Қувасойдан олиб келган зотдор товуғи ўлиб қолганидан қаттиқ азият чекиб ўтирса, котиба аёл ундан таъби хиралик сабабини суриштириб қолибди. Ўрисчани зўрға тимдалайдиган чол: "Э, қизимка, макиён умер!" дея оҳ тортиб юборибди.

Котибанинг бирдан ранги оқариб, мажлис бўлаётган хонага шошилганича кириб кетибди. Бошлиққа яқин бориб, қулоғига шивирлаган экан, у ҳам бир сесканиб олиб, ходимларга: "Встат! Бир минут сукут сақлансин!" деб буйруқ берибди. Сўнг мотам сабабини айтиб ўтирмай, мажлисни давом эттирибди.

Мажлис тугагач, бошлиқ қоровулнинг ёнига келиб, секингина сўрабди:

— Бояги совуқ хабарни радиодан эшитдингизми?

— Ий! Қанақа совуқ хабар?

— Котибамга ўртоқ Микоянни ўлди, дебсизку!...

Ғаройиб дунё

ПОЛВОНЛИК — ОМОНЛИК ДЕГАНИ

ВОРОНЕЖЛИК Борис Гриднев ҳали ёш. Бироқ полвонликда унча-мунчани бир чўқишда қочиради. Номи Гиннеснинг "Рекордлар китоби"га 6 марта тиркалган.

У аэропортда турган баҳайбат "Ту—134" самолётини (оғирлиги 38 тонна) суриб ўрнидан қўзғатган. Сорочинск кўргазмасида дам олмасдан 702 марта турникда осилиб, айланган. Сўнг бу кўрсаткични Москвада бўлиб ўтган беллашувда 802 мартага етказган. 4 соату 48 дақиқада 3810 марта танаффуссиз тош кўтарган. Бир қўлида 3 минг марта ётиб-турган. Бундан ташқари, Борис мушти билан тахтаға мих қоқа олади, шунингдек, металл занжирни бемалол парча-парча қилиб ташлайди.

***

Нидерландиянинг Арнем шаҳри яқинидаги қишлоқда яшовчи тегирмончи Якоб Гроотни ҳамқишлоқлари фахрланиб Паҳлавон дейишади. Бунинг боиси бор, албатта. Чунки, тегирмончи бир йўла беш қоп ёки 350 килограмм буғдой унини кўтара олади. Унинг орзуси 550 килограмм юк кўтаришдир. Бу тегирмон тошининг оғирлигига тенгдир.

Халқаро спорт мусобақаларида қатнашмайсизми, деган таклифларга у ҳазиломуз "Мағлубият аламига чидай олмайман-да", дейди.

***

Швейцарияда эркакларнинг энг севимли машғулотларидан бири "Унспуннен" деб номланган мусобақа туридир. Спортнинг ўзига хос тури, деб ҳисобланган бу мусобақада иштирок этаётган одам 83,5 килограмм тошни узоқ масофага отиши керак.

Мабодо битта-яримта полвон уч метрли чизиқни забт этса, бу ютуқ ҳисобланади. 1981 йилда тошни 3,61 метрга улоқтирган Жозеф Коюттелнинг рекордини ҳозирча ҳеч ким янгилагани йўқ.

"Унспуннен" 1805 йилда пайдо бўлган эди ва ўшандан бери унинг қоидаси ўзгармай келаётир. Мусобақа ташкилотчилари бундан 189 йил муқаддам катта тошни танлаб, унга махсус ишлов беришган. Ягона нусхада бўлган бу тошдан тантанали айёмларда фойдаланишган. Лекин 1984 йилга келиб, номаълум сабабларга кўра тош ўғирлаб кетилган. "Унспуннен" ташкилотчилари шакли ва оғирлиги илгариги тошга ўхшаганини қайтадан танлашларига тўғри келган. Мусобақанинг доимий қатнашчилари бу тош кимга керак бўлиб қолганлигига ҳайронлар. Улар ўзларича қаллоблар "анъанамизни ўғирлашмоқчи бўлишган", деб ҳисоблашмоқда. Лекин анъана йўқолмайди. "Унспуннен" Швейцарияда худди бир ярим аср илгаригидек ҳозир ҳам кенг оммалашган.

***

Нижнедевицклик токар Валерий Котляров ҳали жисмонан бақувват. У бақувватлигини синовдан ўтказиб, 10 соат давомида тинмай сузиб, 15 километрлик масофани ишғол этди. 10 килоли 2 та тошни 4 соат (қисқа-қисқа танаффус қилиб) давомида 2 минг 500 марта кўтарди. Бундан ташқари, Новороссийскдан Волгоградгача бўлган 13 та қаҳрамон шаҳарларни велосипедда кезиб чиқди. Одамлар унга "Велосипедда узоқ шаҳарларга боришнинг қийин жойи йўқ". дейишувди, Валерий амаки хафа бўлди ва яна ўша йўналиш бўйича велосипедда "юриш" қилди.

В. Котляров ёшлигида ҳарбий билим юртида ўқиган. Бироқ кейинчалик қаттиқ касал бўлиб, зобитлик касби билан бир умр хайрлашишга тўғри келган. Соғлиғи устида тинмай қайғуриши сабаб, кейинчалик соғлиғини бутунлай тиклаб олган. Дарҳақиқат, 50 ёшда шунча рекордларни ўрнатишнинг ўзи бўладими?!

ДИҚҚАТ, КИМОШДИ САВДОСИ

РКМБ РКМБ

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 9 июндаги 290-сонли «Тошкент шаҳрида аҳолига нақд пулга автобензин сотувчи айрим ёқилғи қуйиш шохобчаларини тажриба тариқасида хусусийлаштириш тўғрисида»ги қарорига мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш қўмитаси ҳамда Республика Кўчмас мулк биржаси ёқилғи қуйиш шохобчаларининг кимошди савдосини ўтказади.

ОБЪЕКТЛАР ТАЪРИФИ:

59-АЁҚШ

Собир Раҳимов туманининг Чуқурсой мавзесида 1-автокорхона қаршисида жойлашган. АЁҚШда Ростов заводида тайёрланган махсус контейнер жиҳозлари ўрнатилган.

Шунингдек, вагон-уйчада оператор ва дам олиш хонаси, ёқилғи тарқатиш пульти /қувурининг умумий сиғими 16 куб.м/ ҳамда 35 кв.метрли майдонни эгаллаган автомобиллар ёғини алмаштириш жойи бор. АЁҚШ ёқилғи сиғимини ўлчовчи анжомлар билан таъминланган. Шаҳар сув ўтказиш ва электр тармоқларига уланган.

БОШЛАНҒИЧ БАҲОСИ - 950 минг сўм.

81-АЁҚШ

Сирғали ва Тошкент айланма йўллари ёнида жойлашган. Унинг 0,06 га майдони ободонлаштирилган, йўлаклари асфальтланган. Оператор жойлашган вагон-уйнинг умумий майдони 26 кв.метрни ташкил этади. Шохобчада ҳар бирининг сиғими 9 куб.метрли учта контейнер ва учта ёқилғи тарқатиш колонкаларига уланган /ҳар бирининг сиғими 25 куб метрли/ иккита ер ости заҳира қувурлари бор. АЁҚШнинг умумий сиғими 77 куб метрни ташкил этади. Шохобчага «Прогресс-2М» ёқилғи тарқатиш пульти ўрнатилган. Ёқилғи сиғимини ўлчаш ҳамда ўт ўчириш анжомлари билан таъминланган. 1991 йили фойдаланишга топширилган ушбу АЁҚШ шаҳар сув ўтказиш ва электр тармоқларига уланган.

БОШЛАНҒИЧ БАҲОСИ - 1 млн. 150 минг сўм.

КИМОШДИ САВДОСИДА ҚАТНАШИШ ВА ТЎЛОВ ҚОИДАЛАРИ

Савдода қатнашувчилардан қуйидагилар талаб қилинади:

Амалдаги тартибга кўра кимошди савдосида қатнашиш учун махсус ариза;

хусусийлаштирилаётган АЁҚШнинг бошланғич нархидан 10 фоиз миқдорида товон пули Республика Кўчмас мулк биржаси /р/с 002467565 МФО 172649715 кор/счет 700161115 «УЗИНВЕСТБАНК» в Туранском отд.ЦБ/ ўтказилганлиги ҳақида ҳужжатдан кўчирма;

давлатга қарашли бўлмаган ҳуқуқий шахслар рўйхатдан ўтганлигини тасдиқловчи ҳужжатлар;

жисмоний шахслар учун паспорт.

Маълумот учун телефонлар: 67-32-71, 67-24-63, 39-45-63.

Ғолиб олди-сотди ҳақидаги шартнома тасдиқлангандан сўнг бир ой мобайнида сотиб олинган объект ҳақини тўлиқ тўлаши шарт.

ТЎЛОВ ТУРИ ИХТИЁРИЙ.

Хоҳловчилар кимошди савдоси ўтказувчи комиссия томонидан берилган йўлланма орқали объект билан танишишлари мумкин.

Кимошди савдоси 1994 йил 22 ноябрь куни соат 10да Республика Кўчмас мулк биржасида ўтказилади.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Маяковский кўчаси, 6-уй. /Собиқ Тельман номли боғ қаршисида/

Аризалар Республика Кўчмас мулк биржасида /юқоридаги манзилгоҳ/ 19 ноябрга қадар қабул қилинади.

БЎЙИ БИГ БЕН КУРАНТИГА ТЕНГ ТУРКОЙ

Асли қибрислик (бизда эса негадир бу ўлкани Кипр дейишади), ўзи Буюк Британия фуқароси бўлмиш Усмон Туркой Лондонда яшайди. Тинчлик ва озодлик куйчиси Ер юзига танилган катта шоир ва жамоат арбобидир. Асарлари 28 мамлакатнинг 35 тилига ўгирилган. Йигирмага яқин халқаро шеърият мукофотларининг соҳиби бўлган. Улар орасида Альберт Эйнштейн академияси таъсис этган "Эйнштейн", Италия Халқаро поэзияси мукофотлари ҳам бор, ва ... Балки бу йил Усмон Туркой, қолаверса, бутун туркий халқлар учун бир умр унутилмас воқеа бўлсаям ажабмас: унинг номзоди Нобель мукофотига қўйилган.

Жаҳонгашта шоир АҚШнинг Сан-Франциско шаҳрида жойлашган Бутундунё санъат ва маданият академиясининг бошқарув қўмитаси раисидир.

Ўтган шанба куни Усмон Туркой таҳририятимизда меҳмон бўлди. Газета бош муҳаррири Азим СУЮН ва ижодий жамоа аъзолари билан дилдан суҳбатлашди, ўзининг самимий тилакларини айтди. Бу ҳақда кейинроқ бафуржа сўз юритармиз. Ҳозирча...

Англиянинг "Би-Би-Си" телекомпанияси "Бир ҳаёт тарзи" кўрсатуви дастурига киритилган "Усмон Туркой" ҳужжатли фильмини шоирнинг Лондонда энг севган ва ажойиб шеърлари учун илҳом манбаи бўлиб хизмат қилган Темза дарёси бўйларидаги манзаралар фонида кўрсатди.

Бу ҳайбатли шаҳарнинг рамзи бўлмиш Биг Бен куранти минорасини суратга олиш жараёнида Туркой ҳазиллашиб, оператордан сўради: "Яхшилаб қара-чи, менинг бўйим узунми ё Биг Беннингми!" Оператор ҳам бўш келмади. Иккисини ҳам ҳафсала билан кўздан кечириб, тасвирга олди ва кулимсираб: "Иккингизнинг бўйингиз тенг экан!" деб жавоб берди...

"Обуна — 95"

"МУЛОҚОТ"НИНГ ЯНГИ СОНИ

Ўзбекистон Республикасининг ижтимоий-сиёсий, тарихий-бадиий ва миллий журнали "Мулоқот"нинг 11—12- сони босмадан чиқди. Журнал мамлакат адлия вазири Алишер Мардиевнинг Конституциямизнинг икки йиллигига бағишланган "Мустақиллигимиз қомуси" сарлавҳали мақоласи билан очилади. "Ислоҳотимиз пойдевори мустаҳкам" деган умумий сарлавҳа остида таниқли олимлар Б. Аҳмедов, Ё. Абдуллаев, А. Тўраев, Л. Қаюмов ва Ш. Темировнинг миллий валютамиз ҳақидаги фикрлари жамланган.

Бизнинг кечаги кунимизда қандай сиёсат ва ақидалар ҳукмрон эди. Мустақиллик нима бермоқда ва эртанги кунимиздан нималар кутамиз? Журналда эълон қилинган таниқли олим Кўчқор Хоназаровнинг "Фаровонлик сари" деб номланган мақоласи шу борада фикр юритади. Шарқшунос олим Ашраф Аҳмедов ўзининг "Туркликми, ўзбекликми?" мақоласида турк билан ўзбек халқининг дунё саҳнида тутган ўринлари, азалий қардошлиги ҳақидаги мулоҳазаларини баён этади ва баъзи турк олимларининг бу борадаги баҳсли мулоҳазалари ҳақида сўз юритади. "Умри боқий сиймолар" рукнида ёзувчи ва журналист Бобомурод Даминовнинг "Замон фарзанди" мақоласи эълон қилинган. Унда халқимизнинг ажойиб фарзанди Шароф Рашидов портретига янги ва эътиборли чизгилар берилади.

Фалсафа ҳақида дунё олимлари орасида ҳар хил фикр-мулоҳазалар юради. Мазкур сонда эълон қилинган Тўланбой Ортиқовнинг "Фалсафа фанми, ёки..." деган мақоласи худди мана шу муаммога бағишланган.

Ўтган мустамлакачилик замонида халқимиз кўп жиҳатлардан маломатларга дучор этилди. Шўро тузумига ва коммунистик хунрезликка қарши олиб борилган кураш халқимизни кўплаб камситишларга сабаб бўлди. Озодлик курашчилари "босмачилар" деган ҳақоратнома бир сўз орқали бадном қилиндилар. Умар Рашидовнинг "Бухоро босмачилари аслида ким эди?" деган мақоласида ўша миллий озодлик курашчилари фаолиятига холисона баҳо беришга ҳаракат қилинади.

Журналнинг "Қадрият" рукнида Туркистон мулкининг шайхул машойихи, улуғ шоир Аҳмад Яссавий музейининг ташкилотчиси Мираҳмад Мирхолдор ўғлининг "Улуғ Яссавий йўллари" мақоласи эълон қилинган. Мақола буюк мутасаввуф шоир ҳаёти ва ижоди ҳақида яхши ва қимматли бир тадқиқотдир. Ушбу сонда муштарийлар Поён Равшановнинг "Муқанна" мақоласининг давоми билан ҳам танишадилар.

Ўтмишни ўрганиш, уни тадқиқ этиш маданиятимизнинг муҳим вазифаларидан бири бўлиб, бу мавзу ҳар доим журналнинг эътиборидадир. Таниқли олим Насимхон Раҳмоновнинг "Иссиқ ёзуви" мақоласи Қозоғистонда топилган қадимги ёзувнинг туркий халқлар учун аҳамияти борасида сўз юритади. Сефтер Нўғой ўғлининг "Дилда, фикрда, ишда бирлик" мақоласи Қрим татар маърифатпарвари Исмоил Ғаспиралининг Туркистонга ташриф буюриши ва бу ердаги мактабларни такомиллаштириш борасидаги жонкуярлиги ҳақида ҳикоя қилади. "Мулоқот" дафинаси ҳам ўз мухлисларига тўплаган "жавоҳирлари"ни инъом этади.

Журналхонлар ушбу сонда берилган "Назм" рукнида ғазалнавис Мурод Калонхонининг янги шеърларидан намуналар ўқийдилар. Муқоваларнинг ички бетларида нафис санъат ишқибозлари учун мусаввир Темур Саъдулланинг асарларидан намуналар берилган.

ЎТГАНЛАРНИНГ ОХИРАТИ ОБОД БЎЛСИН!

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Юнусобод туман кенгаши ЎзХДП аъзоси, Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши депутати, Тошкент автомобиль йўллари олийгоҳи ректори

Салим ПЎЛАТОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оиласи ва қариндошларига чуқур таъзия изҳор этади.

ЎзР ФА "Кибернетика" илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоаси катта илмий ходим, техника фанлари номзоди Ш. Х. Саидаҳмедовга укаси

Шуҳрат САИДАҲМЕДОВнинг

бевақт вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ

Бош муҳаррир Азим СУЮН

Таҳрир ҳайъати:
Абдулла ОРИПОВ, Абдулҳафиз ЖАЛОЛОВ, Азиз НОСИРОВ, Азиз ҚАЮМОВ, Алишер МАРДИЕВ, Аслиддин БОЛИЕВ (масъул котиб), Ислом ШОҒУЛОМОВ, Тўхтамурод ТОШЕВ (бош муҳаррир ўринбосари), Хайрулла ЖЎРАЕВ, Шоқосим ШОИСЛОМОВ, Шуҳрат ЖАББОРОВ (бош муҳаррир ўринбосари).

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-11-49, 32-53-15.
Қабулхона — 33-65-45, 32-55-15.

Реклама ва эълонлар бўлими — 33-38-55, 32-54-12.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Андижонда — 5-27-11; Жиззахда — 3-31-86; Нукусда — 7-58-83; Самарқандда — 35-22-90;
Бухорода — 3-54-87; Навоийда — 3-74-76; Қаршида — 3-25-79; Урганчда — 6-51-35;
Гулистонда — 2-26-22; Наманганда — 6-43-43; Қумқўрғонда — 52-624; Фарғонада — 26-37-16.

• Рўйхатдан ўтиш тартиби №00 120. • Газета офсет усулида А—2 форматида босилади. • Ҳажми 2 босма табоқ. • Босишга топшириш вақти — 21.00. Топширилди — 22.00. Г—1228, 72841 нусхада босилди.

Навбатчилар: О. НАЗАРОВ, М. МИРФАЙЗИЕВ.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32-уй.

«Шарқ» нашриёт - матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили «Буюк Турон» кўчаси, 41 - уй.